

It-politiska frågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2013/14:32 om Riksrevisionens rapport om staten på telekommarknaden och 88 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden hösten 2012 och hösten 2013.

I skrivelsen har regeringen redovisat sin bedömning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer i granskningsrapporten Staten på telekommarknaden (RiR 2013:5). Utskottet anser att Riksrevisionen i sin rapport identifierat ett antal angelägna frågeställningar. Utskottet välkomnar samtidigt de åtgärder som redan har vidtagits för att stärka den regulatoriska säkerheten på marknaden. Utskottet välkomnar också regeringens aviserade utredning om hur statens verksamhet på bredbandsområdet och innehav av bredbandsinfrastruktur kan samordnas.

Utskottet konstaterar att omfattande insatser görs i samhället för att även de individer som sällan eller aldrig utnyttjar internet ska inkluderas i det moderna informationssamhället. Det är också utskottets uppfattning att befolkningens och näringslivets tillgång till elektroniska kommunikationer fortsätter att utvecklas i positiv riktning från en i internationell jämförelse redan mycket stark position. Utskottet bedömer vidare att lämpliga åtgärder har vidtagits för att komma till rätta med de problem som inledningsvis drabbade många hushåll i samband med Telia Soneras teknikskifte till trådlös telefoni i delar av sitt nät.

I fråga om nätneutralitet anser utskottet att befintliga bestämmelser i lagen om elektronisk kommunikation är tillfyllest för att värna konsumentintresset och den enskilda individens personliga integritet. Likaså är det med tillförsikt som utskottet ser på de ansträngningar som görs av regeringen och ansvariga myndigheter i syfte att säkra robusta och tillförlitliga elektroniska kommunikationer.

Utskottet ställer sig helt eller delvis bakom de motionsförslag som lämnats om att it ska bidra till ett miljöanpassat samhälle. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att riksdagen riktar ett tillkännagivande i tre delar till regeringen med följande innebörd:

- Regeringen bör upprätta en särskild strategi för hur man med olika it-lösningar kan minska transportbehovet och koldioxidutsläppen och därmed uppnå ett mer energieffektivt och klimatsmart samhälle.
- Regeringen bör även verka för att en motsvarande strategi tas fram på EU-nivå.
- Regeringen bör också ställa särskilda krav på att offentliga myndigheter utnyttjar utrustning för distansmöten i sin verksamhet för att minimera den miljöpåverkan som resor i tjänsten medför.

Utskottet avstyrker samtliga övriga motionsförslag, bl.a. med hänvisning till pågående arbete. Utskottet föreslår vidare att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

I betänkandet finns sju reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning	7
Utskottets överväganden	8
Staten på telekommarknaden	8
Delaktighet i informationssamhället	16
Tillgång till elektroniska kommunikationer	19
Teknikskiftet i delar av det fasta telefonnätet	30
Tillträdesregleringen på bredbandsmarknaden	32
Roaming	34
Nätneutralitet	35
Robusta och tillförlitliga kommunikationer	37
It och miljön	39
Portabilitet för e-postadresser	42
Reservationer	44
1. Staten på telekommarknaden, punkt 1 (MP, V)	44
2. Delaktighet i informationssamhället, punkt 2 (S, MP, V)	45
3. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 3 (S, MP, V)	46
4. Teknikskiftet i delar av det fasta telefonnätet, punkt 4 (S, MP, V)	49
5. Nätneutralitet, punkt 7 (S, MP, V)	50
6. Robusta och tillförlitliga kommunikationer, punkt 8 (S, MP, V)	51
7. It och miljön, punkt 9 (M, FP, C, KD)	52
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	55
Skrivelsen	55
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012	55
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013	59

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Staten på telekommarknaden

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:T223 av Lars-Axel Nordell (KD),

2012/13:T325 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkandena 1–3,

2013/14:T264 av Siv Holma m.fl. (V) yrkande 8,

2013/14:T289 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2013/14:T521 av Stina Bergström m.fl. (MP) yrkande 19 och

2013/14:N441 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 5 och

lägger skrivelse 2013/14:32 till handlingarna.

Reservation 1 (MP, V)

2. Delaktighet i informationssamhället

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:T402 av Désirée Liljevall och Sven-Erik Bucht (båda S)

yrkande 1 och

2013/14:T412 av Gunilla Svantorp (S) yrkandena 1 och 2.

Reservation 2 (S, MP, V)

3. Tillgång till elektroniska kommunikationer

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:T244 av Lena Hallengren (S),

2012/13:T257 av Johan Löfstrand (S),

2012/13:T288 av Isak From m.fl. (S) yrkandena 2 och 3,

2012/13:T302 av Erik A Eriksson (C),

2012/13:T357 av Anita Brodén och Nina Larsson (båda FP) yrkande 1,

2012/13:T396 av Anna Wallén m.fl. (S),

2012/13:T402 av Désirée Liljevall och Sven-Erik Bucht (båda S) yrkande 2,

2012/13:T429 av Peter Hultqvist m.fl. (S),

2012/13:T440 av Kristina Nilsson och Ingemar Nilsson (båda S),

2012/13:T477 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 51–53,

2012/13:T485 av Peter Johnsson m.fl. (S),

2012/13:T486 av Maria Stenberg m.fl. (S),

2012/13:T487 av Clas-Göran Carlsson m.fl. (S),

2012/13:T494 av Emil Källström (C),

2012/13:T497 av Erik Almqvist (SD),

2012/13:N265 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 5,

2012/13:N272 av Kent Persson m.fl. (V) yrkande 2,

2013/14:T203 av Olle Larsson (SD),

2013/14:T210 av Roger Haddad (FP),

2013/14:T229 av Lars-Axel Nordell (KD),

2013/14:T231 av Lars-Axel Nordell (KD),
2013/14:T235 av Jörgen Hellman m.fl. (S),
2013/14:T264 av Siv Holma m.fl. (V) yrkandena 7, 9 och 10,
2013/14:T274 av Lena Hallengren (S),
2013/14:T289 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkandena 3–8,
2013/14:T314 av Isak From m.fl. (S) yrkandena 2 och 3,
2013/14:T328 av Mats Pertoft (MP),
2013/14:T367 av Pia Nilsson m.fl. (S),
2013/14:T384 av Pia Nilsson m.fl. (S),
2013/14:T408 av Sven-Erik Bucht m.fl. (S),
2013/14:T410 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S),
2013/14:T411 av Clas-Göran Carlsson m.fl. (S),
2013/14:T484 av Annelie Karlsson m.fl. (S) yrkande 2,
2013/14:T492 av Emil Källström (C),
2013/14:T507 av Désirée Liljevall (S) yrkande 2,
2013/14:T517 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 50–52,
2013/14:N248 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 4,
2013/14:N426 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 15 och
2013/14:N441 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 3 (S, MP, V)

4. Teknikskiftet i delar av det fasta telefnätet

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:T288 av Isak From m.fl. (S) yrkande 1,
2012/13:T366 av Gunnar Sandberg m.fl. (S),
2012/13:T406 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkandena 1–3 och
2013/14:T223 av Ingemar Nilsson (S).

Reservation 4 (S, MP, V)

5. Tillträdesregleringen på bredbandsmarknaden

Riksdagen avslår motion

2012/13:T340 av Eliza Roszkowska Öberg (M).

6. Roaming

Riksdagen avslår motion

2013/14:N441 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 2.

7. Nätneutralitet

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:Kr224 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 5,
2013/14:T416 av Isak From m.fl. (S) och
2013/14:N441 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 4.

Reservation 5 (S, MP, V)

8. Robusta och tillförlitliga kommunikationer

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:T433 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S),
2012/13:T474 av Annika Lillemets (MP) yrkandena 1–3,
2013/14:T313 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S) och
2013/14:T314 av Isak From m.fl. (S) yrkande 1.

Reservation 6 (S, MP, V)

9. It och miljön

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att regeringen bör upprätta en särskild strategi för hur man med olika it-lösningar kan minska transportbehovet liksom koldioxidutsläppen och även verka för att en motsvarande strategi tas fram på EU-nivå samt ställa särskilda krav på att offentliga myndigheter utnyttjar utrustning för distansmöten. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:T279 av Monica Green (S),
2012/13:T510 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 8 och
2013/14:T264 av Siv Holma m.fl. (V) yrkandena 5 och 6,
bifaller delvis motion
2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP) yrkande 32 och
avslår motion
2012/13:T254 av Johan Löfstrand och Louise Malmström (båda S).

Reservation 7 (M, FP, C, KD)

10. Portabilitet för e-postadresser

Riksdagen avslår motion

2013/14:T204 av Jonas Eriksson och Mats Pertoft (båda MP).

Stockholm den 18 februari 2014

På trafikutskottets vägnar

Anders Ygeman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Ygeman (S), Jan-Evert Rådström (M), Lars Mejern Larsson (S), Sten Bergheden (M), Suzanne Svensson (S), Anders Åkesson (C), Lars Johansson (S), Stina Bergström (MP), Tony Wiklander (SD), Roza Güclü Hedín (S), Christer Akej (M), Eva Bengtson Skogsberg (M), Nina Larsson (FP), Bengt Berg (V), Katarina Köhler (S), Lars Gustafsson (KD) och Anna Rheyneuclaudes Kihlman (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2013/14:32 som behandlar Riksrevisionens rapport om staten på telekommarknaden (RIR 2013:5). Utskottet behandlar i betänkandet också 88 motionsyrkanden från de allmänna motionstiderna 2012 och 2013 om olika it-politiska frågor.

Riksrevisor Claes Norgren m.fl. informerade utskottet den 19 november 2013 om Riksrevisionens granskningsrapport. Även Post- och telestyrelsens (PTS) generaldirektör Göran Marby m.fl. informerade utskottet den 28 november 2013 om bl.a. bredbandsutbyggnad, mobiltäckning, regleringsosäkerheten och Riksrevisionens granskning av myndigheten.

Utskottet avser att senare under riksmötet behandla regeringens proposition Bättre prisreglering enligt lagen om elektronisk kommunikation (prop. 2013/14:72).

Utskottets överväganden

Staten på telekommarknaden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet är positivt till Riksrevisionens granskning av statens roll på telekommarknaden och bedömer att granskningen identifierat ett antal angelägna frågeställningar. Utskottet välkomnar samtidigt de åtgärder som har vidtagits för att stärka den regulatoriska säkerheten på marknaden. Utskottet välkomnar också regeringens aviserade utredning om hur statens verksamhet på bredbandsområdet och innehav av bredbandsinfrastruktur kan samordnas. Riksdagen avslår mot denna bakgrund motionsförslag om att komma till rätta med den regulatoriska osäkerheten på marknaden och om det statliga ägandet av it-infrastruktur och lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

Jämför reservation 1 (MP, V).

Riksrevisionens granskning

Granskningens motiv och syfte

Riksrevisionen har i rapporten Staten på telekommarknaden (RIR 2013:5) granskat statens agerande på den svenska telekommarknaden och om de statliga åtgärderna på ett effektivt sätt bidragit till att riksdagens målsättningar för marknaden uppnås i ett långsiktigt perspektiv.

Eftersom en allt större del av all kommunikation i dag sker elektroniskt är det viktigt att det finns en utvecklad marknad för elektronisk kommunikation för att dagens samhälle ska fungera. Även om monopolet sedan länge är avskaffat och fastän ett stort mått av politisk enighet råder om att det i första hand är kommersiella aktörer som ska tillgodose behovet av telekomtjänster, anser riksdagen att staten har ett ansvar för de fall där marknaden av olika skäl inte kan eller vill tillgodose efterfrågan. Det övergripande statliga åtagandet inom telekomsektorn är att säkerställa tillgång till effektiva, säkra och användbara elektroniska kommunikationer.

Staten är också en betydande aktör på marknaden, dels genom sin kontroll av viktig infrastruktur, dels genom sin omfattande tjänsteupphandling och därmed möjlighet att påverka. Dagens telekommarknad är i många avseenden välutvecklad och spelar en viktig roll för Sveriges konkurrenskraft. Den politiska målsättningen som lagts fast för sektorn är att Sverige i en internationell jämförelse ska ligga i framkant vad gäller överföringstjänster, kvalitet och priser.

Likväl brottas den svenska marknaden med flera utmaningar vilket bl.a. uppmärksammades i SOU 2006:88 och i betänkande 2007/08:TU2 inför översynen av lagen om elektronisk kommunikation (LEK). En avgörande fråga i sammanhanget är den regleringsosäkerhet som råder på stora delar av marknaden med negativa konsekvenser på investeringsviljan och förutsättningarna för att uppnå en fungerande konkurrens. Denna osäkerhet får direkta konsekvenser för tjänsteutbudet som konsumenterna kan ta del av.

Syftet med Riksrevisionens granskning är att bedöma statens insatser i förhållande till riksdagens mål för området elektronisk kommunikation. Granskningen tar fasta på tre områden för regeringens, Post- och telestyrelsens (PTS) och Kammarkollegiets verksamheter i detta avseende, nämligen

- regeringens och PTS insatser för en välfungerande konkurrensfrämjande förhandsreglering
- det statliga innehavet av digital infrastruktur
- staten som upphandlare på slutkundsmarknaden.

Granskningens resultat

Riksrevisionens övergripande slutsats är att regeringen saknar ett helhetsgrepp om sektorn elektronisk kommunikation och att den inte lyckats utveckla tydliga mål och en ändamålsenlig styrning som marknaden efterlyser. Riksrevisionen har också funnit tydliga indikationer på problem med reglering och tillsyn.

Mål och handlingsplan

Riksrevisionen anser att regeringen saknar en tydlig målbild för sektorn elektroniska kommunikationer, vilket medför att det statliga åtagandet på området inte haft ett nödvändigt underlag för en koordinerad styrning. Dessutom saknar regeringen en strategi eller handlingsplan för hur riksdagens mål för sektorn ska uppnås.

PTS och konkurrensfrämjande förhandsreglering

PTS bedöms fortfarande ha problem med tillämpningen av den konkurrensfrämjande förhandsregleringen som formuleras i LEK, vilket har bidragit till regleringsosäkerheten på marknaden. Under perioden 2003 till 2012 har nästan genomgående myndighetens tillsyns- och tvistlösningsbeslut överklagats och i de flesta fall även ändrats eller upphävts av domstol efter utdragna processer. Osäkerheten om vad som gäller rättsligt gör att kommersiella aktörer tvekar inför stora investeringsbeslut.

Regeringen och konkurrensfrämjande förhandsreglering

Regeringen är ansvarig för att EU:s regelverk för elektroniska kommunikationer tillämpas i Sverige. Riksrevisionen konstaterar att den regleringsosäkerhet som tidigare ändringar i LEK skulle komma till rätta med fortfarande kvarstår. Orsaken som Riksrevisionen ser är att regeringen inte

gjorde några ansatser till att utvärdera resultatet av de åtgärder som vidtogs åren 2006–2008 för att komma till rätta med regleringsosäkerheten och att regeringen varit passiv i sin bevakning av PTS arbete.

Statens innehav av digital infrastruktur

Regeringen har enligt Riksrevisionens bedömning försummat möjligheterna att utnyttja det statliga innehavet av digital infrastruktur som en strategisk resurs för att främja utvecklingen på marknaden. Endast i begränsad omfattning har regeringen under perioden 2003–2012 försökt påverka den infrastruktur man kontrollerar genom de fyra statliga aktörerna Teracom AB, Vattenfall AB, Affärsverket svenska kraftnät och Trafikverket. Vissa av dem har saknat tydliga uppdrag eller krav på återrapportering och inte heller har Regeringskansliet försökt främja någon samordning av deras verksamheter. Det faktum att de statliga resurserna inte utnyttjats ändamålsenligt har haft en negativ inverkan på möjligheterna att nå de fastställda målen för sektorn elektronisk kommunikation.

Statlig upphandling av elektronisk kommunikation

Riksrevisionen påpekar att staten är den enskilt största användaren och upphandlaren av elektronisk kommunikation på marknaden. Trots befintliga strategier och ett antal utredningar, har regeringen under perioden 2003–2012 inte utnyttjat möjligheten som den statliga upphandlingen innebär för att skapa ökad nytta för den offentliga sektorn eller främja innovationskraft på telekommarknaden. Att denna möjlighet inte har beaktats framgår också efter granskning av Kammarkollegiets ramavtal för elektroniska kommunikationer.

Åtterrapporering till riksdagen

Regeringens återrapportering till riksdagen omfattar endast i begränsad utsträckning en bedömning av i vilken utsträckning riksdagens mål för sektorn elektroniska kommunikationer har uppfyllts. Trafikutskottet har vid ett flertal tillfällen påtalat detta. Resultatet är att det saknas uppföljningsbara mål för sektorn, vilket försvårar för riksdagen att göra sig en uppfattning om måluppfyllelsen.

Riksrevisionens rekommendationer

På grundval av de anmärkningar som redovisas ovan rekommenderar Riksrevisionen följande åtgärder:

- Regeringen bör precisera riksdagens mål för sektorn för elektroniska kommunikationer och samordna dessa med de egna it-politiska målsättningarna. I ett andra steg bör regeringen utarbeta ett långsiktigt handlingsprogram för hur riksdagens mål ska uppnås.
- Regeringen bör göra en samlad bedömning av den konkurrensfrämjande förhandsregleringens måluppfyllelse och effekter.

- Regeringen bör ge PTS i uppdrag att redovisa en bedömning av myndighetens beslut om den konkurrensfrämjande förhandsregleringen.
- Regeringen bör överväga att låta förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll gälla även för PTS.
- Regeringen bör initiera en översyn av det statliga innehavet av digital infrastruktur för att få en helhetsbild av ägandet och den betydelse ägandet kan ha för marknaden. Med det underlaget bör regeringen ta ställning till hur det statliga innehavet kan utnyttjas som strategisk resurs för att nå uppställda mål.
- PTS bör fortsätta att utveckla och ta fram lämpliga rutiner för att kvalitetssäkra myndighetens beslut så att dessa uppfyller förvaltningsrättsliga krav. Myndigheten bör även genom lämpliga åtgärder dokumentera och tillgodogöra sig erfarenheter från besluts- och processer.
- Regeringen bör ge Kammarkollegiet i uppdrag att främja innovationsinriktad upphandling av elektronisk kommunikation inför kommande ramavtal på telekomområdet.
- Kammarkollegiet bör utarbeta ett stöd till avropande myndigheter som säkerställer att avrop från ramavtalet i så stor omfattning som möjligt är utformade för att skapa största möjliga nytta för den enskilda myndigheten och att innovationsaspekter beaktas i större utsträckning i sammanhanget.

Regeringens skrivelse

I skrivelse 2013/14:32 kommenterar regeringen de slutsatser som Riksrevisionen lägger fram i rapporten Staten på telekommarknaden (RIR 2013:5).

Målformulering och styrning

Regeringen inleder med att övergripande ange målsättningen för den svenska it-politiken och påminner om att strategin för denna formuleras i den digitala agendan för Sverige (dnr N2011/342/ITP) som beslutades den 29 september 2011. Regeringen ställer sig frågande till den kritik Riksrevisionen riktar mot regeringen i fråga om målformulering för sektorn elektroniska kommunikationer och styrningen av sektorn. Regeringens bedömning är tvärtom att det finns en ändamålsenlig målstruktur på området. Regeringen hänvisar till den digitala agendan som innehåller en klar och tydlig it-strategi för Sverige. Inom ramen för den digitala agendan har regeringen formulerat ett antal fördjupade strategier som innehåller både tydliga och mätbara mål. Här kan nämnas bredbandsstrategin (dnr N2009/8317/ITP) som konkretiserar politikens inriktning.

Regeringen argumenterar vidare att även budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1, utg.omr. 22 Kommunikationer) återger resultat och inriktning för de politiska ambitionerna på området. Efter synpunkter från trafikutskottet har regeringen omarbetat och förtydligat redovisningen av målstrukturen för informationssamhället i budgetpropositionen för 2014

(prop. 2013/14:1, utg.omr. 22 Kommunikationer). Dessutom innehåller budgetpropositionen en sammanställning över indikatorer som kan användas för att bedöma måluppfyllelsen.

Regeringen hävdar vidare att även själva styrningen av politiken baseras på den programförklaring som den digitala agendan utgör. För att förverkliga det it-politiska målet i agendan stöder sig regeringen i sitt arbete på Digitaliseringskommissionen som årligen ska lämna delrapporter med analyser av utvecklingen och som även kan ge förslag till ytterligare åtgärder i syfte att nå målen i den digitala agendan. Inom ramen för agendan har ett antal fördjupade strategier antagits, t.ex. bredbandsstrategin.

Regleringsosäkerheten

Regeringen delar Riksrevisionens uppfattning om de svårigheter som genomförandet av den konkurrensfrämjande förhandsregleringen inneburit då så många av PTS beslut har överklagats och ändrats i förvaltningsdomstolarna. Eftersom myndighetens beslut oftast medför stora ekonomiska värden är det naturligt att berörda parter försöker ompröva besluten juridiskt. Därför är det desto viktigare att PTS säkerställer att myndighetens beslut är så väl underbyggda att de kan försvaras i en domstol.

Regeringen framhåller att PTS, mot bakgrund av de många beslut som ändrats eller upphävts i rätten, har vidtagit ett antal åtgärder i syfte att kvalitetssäkra den egna beslutsprocessen. Bland de åtgärder som har vidtagits i detta syfte är att myndigheten gör en översyn av relevanta arbetsprocesser och tar fram riktlinjer för konsekvensutredningar liksom för handläggning av verksjuridiska och förvaltningsrättsliga frågor. Dessutom har en process inletts för att effektivisera myndighetens insamling av marknadsdata. Regeringen ser därför med tillförsikt på framtiden och konstaterar att förvaltningsdomstolarna redan under innevarande år i allt större utsträckning har fastställt myndighetens beslut.

Som en följd av den kritik operatörerna riktat mot den modell för prisreglering som anges i LEK, har Regeringskansliet utarbetat en promemoria (dnr N2013/3701/ITP) i vilken man föreslår att ett tydligare och mer effektivt prisregleringssystem införs genom en ändring i lagen.

I detta sammanhang vill regeringen också förtydliga att EU-rätten starkt begränsar regeringens möjligheter att i någon avvikande riktning påverka PTS beslut i det som rör konkurrensfrämjande förhandsreglering.

Med anledning av Riksrevisionens påpekande om att PTS bör omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll, anför regeringen som sin ståndpunkt att eftersom man inte anser att myndigheten bör åläggas att följa internrevisionsförordningen (2006:1228), kan i konsekvens med detta inte heller PTS omfattas av förordningen om intern styrning och kontroll.

Digital infrastruktur och upphandling av elektronisk kommunikation

Regeringen utfäster sig i skrivelsen att tillsätta en utredning med uppgift att undersöka hur statens verksamheter på bredbandsområdet kan samordnas, vilket också framgår av budgetpropositionen för 2014.

I budgetpropositionen redovisas också regeringens bedömning av stöd, information och vägledning om offentlig upphandling. Slutsatsen är att det statliga stödet som är fördelat på olika myndigheter behöver samordnas i större utsträckning. Därför avser regeringen att under 2014 överföra den statliga verksamheten för offentlig upphandling, inklusive innovationsupphandling, till Konkurrensverket, och för detta ändamål beviljas myndigheten ökade anslag i budgeten.

Motionerna

Inga följdmotioner har inkommit med anledning av skrivelsen. Däremot har det under de allmänna motionstiderna 2012 och 2013 inkommit flera motionsförslag med bäring på de frågor som tas upp i Riksrevisionens granskning av staten på telekommärknaden. Dessa behandlas i det följande.

Lars-Axel Nordell (KD) efterlyser i motion 2012/13:T223 en åtgärdsplan från regeringen för att komma till rätta med den regulatoriska osäkerheten på telekommärknaden. Den osäkerhet som nu råder riskerar enligt motionären att inverka menligt på operatörernas investeringsvilja och därmed hämma utvecklingen för elektronisk kommunikation. Ett stort antal av de beslut som PTS fattat om bl.a. prisreglering mellan marknadsaktörer har överklagats hos domstol. Framför allt blir mindre aktörer tveksamma när regelverket upplevs som otydligt vad gäller skyldigheter och rättigheter, och det behöver därför förtydligas på en rad områden för att uppnå ett större mått av förutsägbarhet.

Annika Lillemets m.fl. (MP) föreslår i motion 2012/13:T325 flera åtgärder till stöd för bredbandsutbyggnad och fibernät som ska förbättra den digitala tillgängligheten. Motionärerna anser i yrkande 1 att det är angeläget att staten med utgångspunkt i ett samhällsnyttoperspektiv säkerställer ett strategiskt syfte för den egna fiberinfrastrukturen. I detta sammanhang bör staten också enligt yrkande 2 ta initiativ för att utveckla de statliga fibernäten för att uppnå en bättre fungerande it-infrastruktur med hänsyn till att marknaden inte kan förväntas ta ansvar i alla delar. I yrkande 3 föreslås att regeringen ser över möjligheterna för marknadsaktörerna att genom ett lämpligt gränssnitt beredas möjlighet att köpa eller hyra kapacitet i det statliga fibernätet. Enligt motionärerna skulle en sådan åtgärd bidra till ett effektivare utnyttjande av befintlig infrastruktur, något som i förlängningen även gynnar konsumenterna. För ett effektivare resursutnyttjande borde regeringen ta initiativ till en mer rationell lösning för de statliga bolagens försäljning av fiberkapacitet till de intressenter som önskar tillgång till infrastrukturen.

I denna anslutning ser Siv Holma m.fl. (V) i motion 2013/14:T264 yrkande 8 det som angeläget att åtgärder vidtas för att stärka den samhälleliga kontrollen och det samhälleliga ägandet av it-infrastrukturen för att förbättra tillgängligheten och minska miljöpåverkan.

Annika Lillemets m.fl. (MP) efterlyser också i motion 2013/14:T289 yrkande 1 att en särskild statlig organisation skapas med uppgift att samordna och utveckla de statligt ägda fibernäten för samhällsnyttans skull och för att främja konkurrens i den digitala infrastrukturen. Som förhållandena är i dag är ägandet uppdelat mellan olika statliga aktörer i form av myndigheter, affärsverk och statliga bolag med följd att ingen övergripande statlig strategi för ägandet finns. Detta har resulterat i ett svagt resursutnyttjande av infrastrukturen för t.ex. bredbandsutbyggnad. Regeringen bör också formulera en övergripande målsättning för det statliga ägandet utifrån ett samhällsnyttoperspektiv och överföra infrastrukturen till en särskild aktör med uppgift att marknadsföra, förvalta och utveckla den statliga infrastrukturen. Ett exempel på en sådan åtgärd är enligt yrkande 2 att främja samförläggning av kanalisation genom lämpliga incitament, vilket är att föredra framför reglering.

Stina Bergström m.fl. (MP) betonar i motion 2013/14:T521 yrkande 19 det nödvändiga i att staten inte ger upp sitt ägande av den samhällskritiska infrastrukturen i form av fibernät. Det handlar om en säkerhetsåtgärd mot bakgrund av samhällets ständigt växande beroende av digital kommunikation och därmed tilltagande sårbarhet.

Eftersom samhället blivit alltmer beroende av data- och telekommunikation framhåller Maria Ferm m.fl. (MP) i motion 2013/14:N441 yrkande 5 betydelsen av att staten behåller ägandet och driften av sina fibernät, inte minst ur ett sårbarhetsperspektiv. Den statliga infrastrukturen är en viktig tillgång för alla invånare, särskilt som den finns tillgänglig också i de delar av landet där kommersiella aktörer inte är intresserade av att investera i fibernät.

Utskottets ställningstagande

Utskottets uppfattning är att Riksrevisionen i sin granskning av statens roll och funktion på telekommarknaden behandlar en rad mycket avgörande frågor för marknads utvecklingsmöjligheter och de it-politiska målsättningarna på området. Det är viktigt att statens roll granskas för att identifiera de områden där åtgärder måste övervägas för att göra det möjligt att nå de it-politiska målen. Utskottet konstaterar också att regeringen till övervägande del har samma uppfattning som Riksrevisionen om de synpunkter som presenteras. Det är också med gillande som utskottet konstaterar att regeringen i sin skrivelse (2013/14:32) aviserar att man redan har påbörjat eller planerar att genomföra många av de åtgärder som Riksrevisionen föreslår för att göra staten till en effektivare aktör på telekommarknaden.

Den regulatoriska osäkerheten

En av de utmaningar som Riksrevisionen behandlar och som även lyfts fram i motion 2012/13:T223 är den regulatoriska osäkerheten, d.v.s. frågan om hur regelverkets bestämmelser egentligen ska tolkas. Det är PTS uppgift att med stöd av lagen om elektronisk kommunikation utöva tillsyn och reglera telekommarknaden. Emellertid har under senare år myndighetens beslut i allt större utsträckning överklagats av operatörerna och efter långdragna processer upphävts eller ändrats av domstolarna. Därmed uppkommer en situation där aktörerna på marknaden blir osäkra på vilken tolkning av regelverket som gäller, vilket också påverkar deras investeringsbeslut. Detta hämmar naturligtvis utvecklingen på marknaden, något som i förlängningen missgynnar alla parter inklusive slutanvändarna. Det är en situation som utskottet bedömer som ytterst otillfredsställande.

PTS generaldirektör Göran Marby redogjorde vid sitt besök hos utskottet för de åtgärder som vidtagits för att förbättra myndighetens rättsliga förutsättningar i samband med beslutsprocessen, vilket utskottet välkomnar. Det handlar bl.a. om tydligare riktlinjer och rutiner, bättre kvalitetsgranskning och stärkt roll för rättssekretariatet. Enligt generaldirektören kan positiva effekter redan skönjas i de senaste domstolsprocesserna där nu allt oftare myndighetens beslut fastställs. Utskottet noterar också att inga konkurrensreglerande beslut har upphävts under 2011–2013.

Utskottet vill också peka på att ändringar i lagen om elektronisk kommunikation som regeringen föreslår i prop. 2013/14:22 torde innebära ett välkommet förtydligande av bestämmelserna rörande prisreglering. Förändringen innebär att PTS inte längre ska meddela föreskrifter om beräkning av kostnadsorienterade priser utan att dessa i stället ska framgå av myndighetens skyldighetsbeslut.

Utskottet bedömer vidare att de åtgärder som PTS vidtagit för att kvalitetssäkra den interna beslutsprocessen liksom regeringens aviserade ändringar i LEK är väl ägnade att tillgodose yrkandet i motion 2012/13:T223 (KD) varför utskottet väljer att avstyrka motionsförslaget om en särskild åtgärdsplan för att komma till rätta med den regulatoriska osäkerheten.

Samhällets it-infrastruktur

Med hänsyn till den betydelsefulla roll staten innehar som ägare av bredbandsinfrastruktur och som aktör på bredbandsmarknaden, aviserar regeringen i budgetpropositionen att man ämnar tillsätta en utredning som ska gå igenom den statliga verksamheten på bredbandsområdet liksom ägandet av infrastruktur för att uppnå ett större mått av samordning till stöd för regeringens bredbandsstrategi, vilket utskottet välkomnar.

Det är också utskottets bedömning att den planerade utredningen kommer att tillfredsställa kraven på åtgärder i motionerna som rör det statliga ägandet av it-infrastruktur. Mot bakgrund av vad som nämns i budgetpro-

positionen om den aviserade utredningen anser utskottet att sakfrågorna i motionsyrkandena 2012/13:T325 (MP) yrkandena 1–3, 2013/14:T289 (MP) yrkandena 1–2 samt 2013/14:T264 (V) yrkande 8 kommer att behandlas.

Även ägandet och driften av den samhällskritiska it-infrastrukturen som behandlas i motionerna 2013/14:T521 (MP) yrkande 19 och 2013/14:N441 (MP) yrkande 5 bedömer utskottet ligga inom ramen för regeringens utredning, och yrkandena avstyrks av detta skäl.

Delaktighet i informationssamhället

Utskottets förslag i korthet

Utskottet konstaterar att omfattande insatser görs för att även den grupp i samhället som sällan eller aldrig utnyttjar internet ska inkluderas i det moderna informationssamhället. Syftet med motionsförslagen om att skapa ökad delaktighet i informationssamhället blir därmed tillgodosett. Riksdagen avslår följaktligen motionsförslagen.

Jämför reservation 2 (S, MP, V).

Bakgrund

Regeringens nuvarande it-politiska målsättningar beslutades av riksdagen i december 2011 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22, bet. 2011/12:TU1, rskr. 87). Bland annat anges att ”Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter”. Av regeringens proposition (2009/10:193) Tillgängliga elektroniska kommunikationer framgår vidare att ”Sverige ska ha bredband i världsklass. Alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband.”

Motionerna

Désirée Liljevall och Sven-Erik Bucht (båda S) framhåller i motion 2012/13:T402 yrkande 1 att Sverige i en internationell jämförelse intar en tätposition i fråga om både tillgång till och användning av it. Emellertid finns en stor grupp individer i samhället som ofta på grund av låg utbildningsnivå, hög ålder eller arbetslöshet sällan eller aldrig utnyttjar internet. För att internet inte ska bli en social vattendelare måste satsningar göras för att stärka it-kompetensen i samhället.

Ett alltför stort antal invånare saknar fortfarande tillgång till internet i Sverige och eftersom allt fler tjänster numera endast finns tillgängliga på nätet menar Gunilla Svantorp (S) i motion 2013/14:T412 yrkande 1 att det är viktigt med riktade insatser för dessa grupper så att även de kan dra

fördel av nätets möjligheter. En åtgärd som motionären föreslår i yrkande 2 är att på lokal och regional nivå stödja initiativ som syftar till att öka befolkningens digitala delaktighet.

Utskottets ställningstagande

Som ett positivt resultat av en målmedveten it-politik får allt fler invånare och företagare i Sverige tillgång till internet enligt budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14/:1 utg.omr. 22). Utskottet konstaterar att en omfattande utbyggnad av bredband under senare år har bidragit till att minska det digitala utanförskapet, och i dag är det bara en minoritet av befolkningen som aldrig använt internet.

För en mer ingående beskrivning hänvisar utskottet till den rapport som Stiftelsen för internetinfrastruktur (.SE) presenterade i december 2013. Enligt rapporten Svenskarna och internet ökade 2013 antalet invånare som använder internet även om ökningstakten har avtagit under de senaste åren. Jämfört med föregående år har antalet användare ökat med ca 100 000. Emellertid uppgår andelen av befolkningen som aldrig eller ytterst sällan utnyttjar internet till 14,2 procent, vilket utgör drygt en miljon av landets invånare. Majoriteten i denna grupp utgörs av samhällets både yngsta och äldsta invånare. Av PTS rapport Svenskarnas användning av telefoni och internet 2013 (PTS-ER-2013:20) framgår det dock att allt fler äldre använder internet. 2010 svarade 69 procent av 61–75-åringarna att de använder internet varje vecka. I dag är det 76 procent i åldersgruppen som svarar så. Samtidigt har de som uppger att de inte alls använder internet i denna åldersgrupp minskat från 25 till 15 procent under samma period.

Utskottet vill understryka att användbarhet utgör ett av fyra strategiska områden i regeringens digitala agenda och noterar samtidigt att Sverige i en internationell jämförelse placerar sig väl. Stora framsteg har gjorts i landet vad gäller tillgänglighet och användbarhet utan att det har varit nödvändigt att tillgripa lagstiftning.

Utskottet vill peka på ett antal åtgärder som regeringen vidtagit i avsikt att minska det digitala utanförskapet och som listas i budgetpropositionen:

- PTS har under 2012 och 2013 organiserat flera s.k. innovationstävlingar till stöd för nya it-lösningar som ska minska den digitala klyftan. Myndigheten fortsätter även sin upphandling av särskilda tjänster inom området elektronisk kommunikation. Till detta kan läggas ett antal regeringsuppdrag som myndigheten har fått för att granska hur tillgång till olika medier kan underlättas för personer med funktionsnedsättning.
- En annan åtgärd är den vägledning som E-delegationen utarbetat för att mäta graden av tillgänglighet och användbarhet för olika webbplatser, vilket statsrådet Anna-Karin Hatt också tog upp vid en interpellationsdebatt den 29 november 2013.

- Ytterligare ett initiativ togs i mars 2012 då regeringen beslutade att inrätta Användningsforum. Avsikten med forumet är att underlätta en diskussion om tillgänglighet och användbarhet men också att samla kunskap och erfarenheter från offentlig sektor, intresseorganisationer och forskarsamhället om användarnas förutsättningar. Statsrådet informerade vid ovannämnda interpellationsdebatt att regeringen nyligen har bestämt att Användningsforum fortsättningsvis ska sortera under Digitaliseringskommissionen.
- I januari 2013 gav regeringen Linnéuniversitetet i uppdrag att kartlägga hur frivilliga krafter i samhället bidrar till att öka den digitala delaktigheten i samhället. Uppdraget redovisades sedermera i augusti 2013 i studien Så skapar vi digital delaktighet i dag (N2013/249/ITP). I studien lämnas förslag till insatser för att nå de som inte nås i dag.

Utskottet ser naturligtvis allvarligt på att många i samhället fortfarande inte inkluderas i det digitala samhället. Orsakerna till utanförskapet är komplexa och det finns därför inga enkla lösningar för att avhjälpa situationen för de lite drygt 14 procent av befolkningen som sällan eller aldrig nyttjar internet. Som framgår av rapporten Svenskarna och internet 2013 har ökningstakten av antalet internetanvändare börjat minska efter att Sverige uppnått i internationell jämförelse en mycket hög andel av befolkningen som regelbundet använder internet. Det faktum att regeringen fortsätter att arbeta för att fler individer ska ingå i det digitala innanförskapet finner utskottet lovvärt. Efter att ha tagit del av de åtgärder som föreslås ovan för att fortsätta reducera den digitala klyftan ser därför utskottet optimistiskt på att kraven i motionerna 2012/13:T402 yrkande 1 och 2013/14:T412 yrkandena 1 och 2 kommer att uppfyllas och att ännu fler invånare i framtiden kommer att vilja utnyttja internet.

Mot bakgrund av vad som anförs ovan avstyrker utskottet motionerna 2012/13:T402 (S) yrkande 1 och 2013/14:T412 (S) yrkandena 1 och 2.

Tillgång till elektroniska kommunikationer

Utskottets förslag i korthet

Utskottets bedömning är att befolkningens och näringslivets tillgång till elektroniska kommunikationer fortsätter att utvecklas i positiv riktning från en i internationell jämförelse redan mycket stark position. Utskottet konstaterar också att ett stort antal initiativ har tagits för att ytterligare främja denna utveckling. Utskottet bedömer därför att syftet med motionsförslagen om att säkerställa en väl utbyggd infrastruktur för elektroniska kommunikationer i landet som helhet är väl tillgodosett. Riksdagen avslår mot denna bakgrund motionsförslagen på området.

Jämför reservation 3 (S, MP, V).

Bakgrund

Befintlig reglering

Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, förkortad LEK, syftar till att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer liksom största möjliga utbyte när det gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster till fastställt pris och kvalitet. Syftet ska uppnås bl.a. genom att konkurrensen främjas.

Av LEK följer att fast telefoni är en s.k. samhällsomfattande tjänst och att Post- och telestyrelsen (PTS) om det behövs kan utse en operatör som ska tillmötesgå rimliga krav på en sådan anslutning till ett överkomligt pris. Lagen förtydligar att anslutningen ska ske till en fast nätanslutningspunkt i en stadigvarande bostad eller ett fast verksamhetsställe. Denna anslutning ska medge en viss lägsta datahastighet som medger funktionellt tillträde till internet – nivån för detta uppraderades i december 2011 från 20 Kbit/s till 1 Mbit/s (SFS 2011:1587).

Den digitala agendan och regeringens bredbandsstrategi

Den nationella bredbandsstrategin är en del av den övergripande digitala agendan för Sverige. Strategin presenterades av regeringen i november 2009 för att tydliggöra politikens inriktning på området (dnr N2009/8317/ITP). Det övergripande målet är att Sverige ska ha bredband i världsklass.

I bredbandsstrategin fastställs målen att 90 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020, och år 2015 bör 40 procent ha tillgång till bredband med denna hastighet. Regeringen understryker vikten av att svenska företag och hushåll i alla delar av landet kan dra nytta av de möjligheter som ett kraftfullt bredband ger. Målet är att alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband.

Utgångspunkten i strategin är att elektroniska kommunikationstjänster och bredband tillhandahålls av marknaden. Regeringen slår fast att det är marknadens uppgift att göra investeringar i infrastruktur och att staten inte ska styra marknaden eller den tekniska utvecklingen. Det betonas att statens huvudsakliga roll är att skapa goda förutsättningar för marknaden och undanröja hinder för utvecklingen, bl.a. genom att se till att det finns en relevant reglering.

Vid sidan av den nationella agendan är ambitionen att även regionerna ska ansluta sig till det it-politiska mål som regeringen och riksdagen slagit fast för Sverige. I ett pressmeddelande informerade Näringsdepartementet den 9 januari 2014 om att samtliga länsstyrelser nu har undertecknat avsiktsförklaringar om att fram regionala digitala agendor.

För att bidra till att målen i bredbandsstrategin uppfylls föreslår regeringen ett antal åtgärder inom fem insatsområden. Det handlar bl.a. om att ge bra förutsättningar för en fungerande konkurrens, att införa en delvis ny modell för frekvensförvaltning (vilket riksdagen sedermera fastställde i maj 2010 – se prop. 2009/10:193, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297) och att främja investeringar i bredband i mer glesbebyggda områden.

Bredbandsforum

Regeringen beslutade i mars 2010 att tillsätta ett bredbandsforum inom Regeringskansliet för att främja utbyggnaden av bredband i hela landet (dnr N2010/2461/ITP). Bredbandsforum ska vara en del i genomförandet av regeringens bredbandsstrategi genom att vara en mötesplats för dialog och samverkan mellan regeringen, myndigheter, organisationer och företag som verkar på den svenska bredbandsmarknaden. Syftet med forumet är att hitta konstruktiva lösningar som bidrar till en ökad samverkan om utbyggnaden av bredband för att nå målen som anges i bredbandsstrategin. Forumet arbetar aktivt för att visa på goda exempel och undanröja de hinder för bredbandsutbyggnad som identifieras. Forumets mandat har förlängts t.o.m. med 2015.

Bredbandsforum organiseras med en styrgrupp vars huvudsakliga uppgift är att identifiera områden för insatser och tillsätta arbetsgrupper som fokuserar på de prioriterade sakfrågorna. Styrgruppen har tillsatt arbetsgrupper med fokus på bl.a. finansieringsmöjligheter för bredband, utmaningar vid utbyggnad av mobilt bredband i hela landet, byanät samt kommunernas roll i bredbandsutbyggnaden.

Motionerna

Lena Hallengren (S) vill i motionerna 2012/13:T244 och 2013/14:T274 sätta fingret på den dåliga täckningsgraden för mobiltelefoni i delar av landsbygden, något som inskränker både lokalbefolkningens och besökares möjligheter att utnyttja tjänster som är beroende av en väl utbyggd it-infra-

struktur. Det är enligt motionären angeläget att i infrastrukturplaneringen studera förutsättningarna för att även norra Öland ska få rätt till snabbare nät och bättre mobiltäckning.

I motion 2012/13:T257 belyser Johan Löfstrand (S) de problem som drabbar användarna av den nya generationens mobiltelefoni. Allt fler invånare väljer bort fast telefoni till förmån för mobilen och det är därför viktigt att det finns mobiltäckning och en fungerande it-infrastruktur även för den del av befolkningen som bor utanför tätorterna. Eftersom det saknas kommersiellt intresse av att bygga ut infrastrukturen på landsbygden, måste staten ta ett större ansvar och med hjälp av bidrag och andra stödåtgärder underlätta t.ex. för bredbandsutbyggnad i glesbefolkade områden.

Isak From m.fl. (S) kritiserar i motion 2012/13:T288 den bristfälliga mobiltäckningen som finns i ett antal glesbygdslän och kräver i yrkande 2 att staten ska ställa hårda och tydliga krav på att teleoperatörerna ska garantera en hög mobiltäckning och it-kapacitet i hela landet. En tillfredsställande täckning är en förutsättning för att folk ska kunna bo kvar och verka i glesbygden. I dag är den enskilde i allt större utsträckning också beroende av telekommunikationer med hög it-kapacitet för dataöverföring då en allt större del av samhällsservicen tillhandahålls genom internetbaserade tjänster.

Dessutom bör enligt yrkande 3 och motion 2013/14:T314 yrkande 2 regeringen skärpa de krav PTS ställer på operatörerna för bättre mobiltäckning och mer it-kapacitet. Myndigheten bör också ges ökade befogenheter att utdöma vite för teleoperatörer som inte uppfyller det statliga regelverkets krav. Även om den grundläggande idén i första hand är att låta marknadskrafterna tillgodose behoven måste tillsynsmyndigheten utrustas med kraftfulla verktyg för att värna konsumenternas rättigheter.

Eftersom mängden data som skickas i det mobila nätet hela tiden ökar som ett resultat av samhällets efterfrågan på elektronisk kommunikation, bedömer motionärerna i yrkande 3 det som nödvändigt att ansvariga för den statliga infrastrukturplaneringen ser över förutsättningarna för en satsning på 4G-teknik som krävs för framtidens volymer av datatrafik.

Erik A Eriksson (C) ser i motion 2012/13:T302 med gillande på regeringens fastställda mål för utbyggnaden av bredbandskapacitet. I detta sammanhang vill dock motionären belysa de varierande förutsättningar för mobiltäckning som råder i landet. Vid sidan av lokala initiativ har olika program med offentlig medfinansiering liksom andra statliga åtaganden krävts för att bygga ut bredbandsnätet. Det är därför viktigt att regeringen fullföljer sitt it-politiska program för snabb och driftsäker elektronisk kommunikation som är en förutsättning för landsbygdens utveckling.

Även Emil Källström (C) understryker i motion 2013/14:T492 det angelägna i en fortsatt utbyggnad av it-infrastrukturen för att främja hela Sveriges möjlighet att växa. Motionären pekar också på att nivån för funktionellt tillträde till internet bör ses över.

I motion 2012/13:T357 yrkande 1 behandlar Anita Brodén och Nina Larsson (båda FP) svårigheterna för bredbandsutbyggnaden i glesbefolkade regioner för vilka en välutbyggd it-infrastruktur är av stor betydelse för möjligheterna till utveckling. Motionärerna anser i likhet med regeringen att det i första hand är marknadens uppgift att tillgodose efterfrågan på bredband. I vissa områden, t.ex. Dalsland och Värmland, anser de dock att det fordras särskilda åtgärder till stöd för bredbandsutbyggnaden då det saknas ett marknadsmässigt incitament för investeringar, t.ex. offentlig medfinansiering för att underlätta bredbandsutbyggnaden.

Anna Wallén m.fl. (S) framhåller i motion 2012/13:T396 att bredband blir alltmer avgörande för kommunikation, utbildning och olika slags tjänster som befolkningen i allt högre grad utnyttjar nätet för. De understryker därför behovet av att i infrastrukturplaneringen granska förutsättningarna för att ge tillgång till bredband i hela landet.

Désirée Liljevall och Sven-Erik Bucht (båda S) understryker i motion 2012/13:T402 yrkande 2 behovet av goda datakommunikationer som är tillgängliga på likvärdiga villkor i hela landet eftersom det är avgörande för att minska skillnaderna i samhället som beror på otillräcklig infrastruktur eller sociala förutsättningar.

Även Peter Hultqvist m.fl. (S) i motion 2012/13:T429, Sven-Erik Bucht m.fl. (S) i motion 2013/14:T408 och Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S) i motion 2013/14:T410 invänder mot den bristfälliga mobiltäckningen i glesbygden och på många mindre orter eftersom den försvårar tillgång till data- och telekommunikationer för både hushåll och näringsliv. Eftersom marknaden inte visat sig kunna tillgodose behoven i dessa områden efterlyser motionärerna ett större mått av reglering från statsmakternas sida för att uppnå förbättrad täckningsgrad och att PTS gör större bruk av de möjligheter som lagen om elektronisk kommunikation (LEK) erbjuder i detta avseende.

Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S) vill i motion 2012/13:T440 framhålla att tillgång till bredband är en demokratifråga eftersom bredband i allt större utsträckning är en nödvändighet för att ta del av utbudet av tjänster och service som samhället erbjuder. Motionärerna understryker att ett väl utbyggt bredbandsnät och fungerande telefoni är viktiga förutsättningar för att människor ska kunna arbeta och bo kvar i glesbygden.

Peter Johnsson m.fl. (S) understryker i motion 2012/13:T485 behovet av en utbyggnad av såväl det fasta som det mobila telenätet eftersom det möjliggör en levande landsbygd där invånarna både kan bo och arbeta. Motionärerna efterlyser från regeringen också en nationell plan för bredbandsutbyggnaden i Sverige.

Maria Stenberg m.fl. (S) lyfter i motion 2012/13:T486 fram vikten av tillgång till telekommunikationer i fjällvärlden. Motionärerna påtalar den i många fall bristfälliga mobiltäckningen och att invånarna har ett stort behov av välfungerande mobiltelefoni och att detta även underlättar för turismnäringen i området.

Clas-Göran Carlsson (S) m.fl. konstaterar i motion 2012/13:T487 att Sverige i internationell jämförelse tillhör de främsta länderna när det gäller it-användning. Motionärerna anför att i Sverige har utbyggnaden av bredband i stora delar överlåtits åt privata aktörer som dock inte prioriterat landsbygden. Därför har statligt stöd varit nödvändigt eftersom utbyggnaden är en viktig förutsättning för landsbygdens utveckling. Det har dock visat sig att det hittillsvarande stödet inte räcker varför motionärerna föreslår att regeringen tar initiativ till en översyn av bredbandsutbyggnaden.

Emil Källström (C) påpekar i motion 2012/13:T494 det viktiga med att staten i ett liberalt samhälle inte i onödan reglerar marknaden för digital kommunikation och på så vis hämmar utvecklingen. Däremot bör staten fastställa en lägsta godtagbar nivå för den digitala infrastrukturen liksom vilka typer av åtgärder som måste vidtas för att uppfylla kraven som gör det möjligt för hela Sverige att växa.

I motion 2012/13:T497 föreslår Erik Almqvist (SD) att en utredning tillsätts för att granska för- och nackdelar med ett statligt ansvar för en infrastruktur som är öppen för konkurrens inför utbyggnaden av nästa generations mobilnät. Staten med sina resurser i ryggen har större uthållighet för att bygga infrastruktur även i de områden där lönsamheten är svag. Eftersom en utbyggnad är kostsam, har operatörerna i stället prioriterat trafiktäta områden, vilket ibland medfört dubbleringar av mobil infrastruktur, och detta är enligt motionären inte optimalt ur ett konsumentperspektiv.

I motion 2012/13:N265 yrkande 5 efterlyser Lars Mejern Larsson m.fl. (S) en översyn av möjligheterna att bygga ut fibernät för bredband. Motionärerna anser att utbyggnaden av fibernät för bredband i första hand ska styras av behovet och inte av de enskilda kommunernas ekonomiska förutsättningar eftersom dessa ofta tvingas medfinansiera statliga projekt. I stället borde EU:s strukturfonder i större utsträckning utnyttjas, i synnerhet för utbyggnaden utanför tätorter.

För att alla ska få tillgång till bredband vill Kent Persson m.fl. (V) i kommittémotion 2012/13:N272 yrkande 2 göra regeringen uppmärksam på att det inte går att förlita sig på att marknadskrafterna i alla delar finansierar utbyggnaden av bredband. Trots statligt stöd finns det fortfarande områden med dålig täckning, inte bara på landsbygden. Det vore därför mer ändamålsenligt att staten fick huvudansvaret för att alla i Sverige får tillgång till bra bredband till likvärdiga kostnader.

Olle Larsson (SD) argumenterar i motion 2013/14:T203 för att riksdagen ska besluta om att alla svenska medborgare ska ha rätt till bredbandsanslutning med god kapacitet på folkbokföringsadressen. Som grund anför motionären att bredband i dag är oundgängligt för både hushåll och företagare för att ta aktiv del i samhällslivet och den demokratiska processen liksom för att utnyttja service och driva näringsverksamhet.

I motion 2013/14:T210 betonar Roger Haddad (FP) den roll som Mälardalen har i landet, inte minst ur arbetsmarknadssynpunkt. Många invånare utnyttjar tåget för resor till och från arbetet. För att göra det möjligt att också arbeta på tåget, är det enligt motionären nödvändigt att regeringen uppmärksammar behovet av bättre mobiltäckning i regionen.

Lars-Axel Nordell (KD) behandlar i motion 2013/14:T229 de kommunala stadsnätens betydelse för att ge invånarna tillgång till bredbandsinfrastruktur. Kommunernas förutsättningar och ambitioner vad gäller investeringar i nödvändig infrastruktur varierar dock stort. För att så långt som möjligt göra det lättare att hyra ut kanalisation och fiber bör därför regeringen se över lagstiftningen för att de kommunala stadsnäten också ska kunna verka över administrativa gränser med sin it-infrastruktur.

Även om Sverige generellt sett har en internationell tätposition i fråga om mobiltelefoni anmärker Lars-Axel Nordell (KD) i motion 2013/14:T231 på de täckningsproblem som finns i delar av landet. Motionären är nöjd med att regeringen och PTS uppmärksammat behovet av bättre konsumentinformation men föreslår också att regeringen studerar det norska exemplet med offentlig-privat samverkan (OPS) som en väg till ökad mobiltäckning i glesbygd. Det norska bredbandsstödet omfattar även mobiltäckning, och norska kommuner har därigenom kunnat utnyttja statsbidrag för att bygga ut mobilnäten genom upphandling.

I allt större utsträckning används smarta mobiler för andra typer av tjänster än renodlad telefoni. Detta har på sina håll givit upphov till kapacitetsbrist i mobilnätet. För att inte den positiva utvecklingen för mobiltelefoni ska avstanna efterlyser Jörgen Hellman m.fl. (S) i motion 2013/14:T235 en plan för bredbandsutbyggnaden som främjar bra telekommunikationer i hela landet.

För att förbättra it-teknikens användarmöjligheter understryker Siv Holma m.fl. (V) i motion 2013/14:T264 yrkande 7 behovet av statligt huvudansvar för effektiv samordning av bredbands- och fiberutbyggnad för att stärka it-infrastrukturen på landsbygden. En sådan åtgärd underlättar för befolkningen att leva och verka på landsbygden och innebär samtidigt en miljövinst. I sådana områden saknas oftast marknadsmässiga drivkrafter för utbyggnad och därför är det enligt motionären viktigt att staten tar huvudansvaret för samordningen av nödvändiga insatser inom it-infrastrukturen för att inte klyftan mellan tätort och landsbygd ska öka.

I de mer glesbefolkade delarna av landet är det i många fall problematiskt att använda mobilen på grund av bristfällig täckning eftersom kommersiella aktörer oftast bedömer att investeringar i infrastruktur ger för lite avkastning. För att garantera täckning i dessa områden föreslås i yrkande 9 att staten ges möjlighet att införa en avgift för alla mobiloperatörer som ska finansiera den nödvändiga utbyggnaden.

Öppna nätverk på offentliga platser underlättar för användarna att hålla sig uppkopplade utanför bostaden och arbetsplatsen, vilket innebär ett större oberoende för den enskilde. Därför vill motionären i yrkande 10 att regeringen utarbetar en tydlig strategi för att öka tillgången till öppna nätverk.

Annika Lillemets m.fl. (MP) ser i yrkande 3 det önskvärda i att särskilda regionala koordinatörer inrättas som kan stödja lokala initiativ för bredbandsutbyggnad med juridisk kompetens och marknadsanalyser som krävs och som de lokala aktörerna oftast saknar.

I yrkande 4, samma motion, efterlyses en återkommande nationell uppföljning av bredbandsstödet till regering och riksdag som bl.a. redogör för hur stödet bidragit till målen i bredbandsstrategin och för resultatet av det finansiella stödet.

För att hjälpa s.k. byanät att långsiktigt driva och underhålla den lokala infrastrukturen, bör enligt yrkande 5 staten skapa optimala förutsättningar för drift och underhåll av byanät med förslag på lämpliga åtgärder.

Likaså bör staten enligt yrkande 6 ta initiativ till en dialog med landets kommuner om kostnaderna för fiberläggning i syfte att göra det möjligt för fler hushåll att ansluta sig till rimliga kostnader, och enligt yrkande 7 bör regeringen låta utreda hur kostnaderna för förläggning kan sänkas.

För att minska den digitala klyftan föreslår motionären vidare i yrkande 8 att regeringen tillsätter en utredning med uppgift att undersöka hur man genom upphandling kan tillförsäkra hushållen via LAN-uttag tillgång till samhällsviktig information utan att dessa behöver betala en operatör för nätanslutning.

Pia Nilsson m.fl. (S) påtalar i motion 2013/14:T367 den dåliga mobil-täckningen i glesbygdsområden och vill därför att staten genom PTS ställer större krav på att de operatörer som tilldelas licenser också garanterar en viss täckning.

Mats Pertoft (MP) konstaterar i motion 2013/14:T328 att antalet resenärer som försöker arbeta när de pendlar har fördubblats under de senaste fem åren och att SJ också har tagit fasta på detta och nu förbättrar tekniken på tågen. Motionären påpekar dock att trådlös uppkoppling inte finns överallt, och för att underlätta för resenärerna bör regeringen utreda möjligheten att ge Trafikverket och SJ i uppdrag att tillhandahålla trådlöst nätverk längs alla kollektivtrafikspår som Trafikverket tillhandahåller samt på tåg som SJ driver.

För att åtgärda den digitala klyftan föreslår Pia Nilsson m.fl. (S) i motion 2013/14:T384 att man i den statliga infrastrukturplaneringen studerar förutsättningarna för att alla ska garanteras tillgång till bredband oavsett var i landet de bor eller arbetar.

Clas-Göran Carlsson m.fl. (S) ser i motion 2013/14:T411 Sveriges position som ledande it-nation hotad eftersom marknadskrafterna i alltför stor utsträckning styr utbyggnaden av bredbandsnäten vilket särskilt drabbar landsbygden. I stället är det ofta genom föreningsinitiativ som infrastrukt-

turen byggs ut i dessa områden och för att göra detta behöver föreningarna söka bidrag. Motionärerna vill därför att stödet för bredbandsutbyggnad ses över för att ge fler föreningar möjlighet att söka ekonomisk stöd.

Liknande argument till stöd för bredbandsutbyggnad anförs i motion 2013/14:T484 yrkande 2 av Annelie Karlsson m.fl. (S) eftersom digital infrastruktur enligt motionären är en demokratifråga.

Även Jennie Nilsson m.fl. (S) understryker i motion 2013/14:N426 yrkande 15 behovet av en ny bredbandsstrategi för att möta det växande behovet av kapacitet i nätet och bättre täckning för de allt fler tjänster som nu görs tillgängliga. Särskilt landsbygdsbefolkningen ställs inför stora utmaningar både vad gäller telefoni och tillgång till information på nätet. Nödvändigheten av bredbandsutbyggnad, inte minst för att stödja utbildningsinsatser, behandlas också av Berit Högman m.fl. (S) i motion 2013/14:N248 yrkande 4. Motionärerna understryker att staten måste ta ansvar för att säkerställa stöd till de delar av landet där marknadskrafterna inte når fram.

Anders Ygeman m.fl. (S) efterlyser i motion 2013/14:T517 yrkande 50 en kapacitetsutredning för it-kommunikation i likhet med vad som redan gjorts inom andra områden för transport och kommunikation. En sådan utredning skulle ge mer kunskap om hur it-kommunikationen kan utvecklas, vilket krävs för att Sverige ska behålla sin tätposition i en hårdnande internationell konkurrens. Motionärerna anmärker i yrkande 51 på att det fortfarande finns brister vad gäller kapacitet och täckning, brister som på sikt skulle hota Sveriges ställning som it-nation. För att lösa de utmaningar som finns på området uppmanar motionärerna bl.a. regeringen att utnyttja PTS för att ställa högre krav på mobiloperatörerna vad gäller täckning och konsumentinformation. Motionärerna framför motsvarande önskemål i motion 2012/13:T477 yrkande 51 och 52.

I motion 2012/13:T477 yrkande 52 betonar Anders Ygeman m.fl. (S) behovet av fungerande bredband och mobiltelefoni i hela Sverige och pekar på att detta är en central förutsättning för samhällsutvecklingen. Vidare efterlyser motionärerna i yrkande 53 en mer offensiv satsning på ny it-infrastruktur för att möta framtidens behov. Kommunerna spelar en viktig roll för att invånarna ska få tillgång till bredband och därför bör stadsnäten ges större handlingsutrymme för utbyggnad av fibernät. Vikten av förberedelser för en ny it-infrastruktur lyfts också fram i motion 2013/14:T517 yrkande 52 och för att Sverige ska bli en ledande nation på området måste enligt yrkande 53, samma motion, åtgärder vidtas i syfte att förnya it-infrastrukturen. En uppgraderad infrastruktur skulle exempelvis underlätta införandet av intelligenta transportsystem (ITS) som är beroende av modern it-teknik för att underlätta vägtransporter.

Eftersom en välfungerande internetinfrastruktur är grundförutsättning för att vara en del av informationssamhället, efterlyser även Désirée Liljevall (S) i motion 2013/14:T507 yrkande 2 ett tydligare statligt ansvar för utbygg-

naden av höghastighetsnät för datakommunikation, särskilt som det kommersiella intresset fortfarande sviktar med följd att tillgången till och hastigheten på nätet fortfarande varierar kraftigt i landet.

Maria Ferm m.fl. (MP) efterlyser i motion 2013/14:N441 yrkande 1 att gratis wifi ska finnas tillgängligt på så många offentliga platser som möjligt, vilket skulle göra det lättare för användarna att vara uppkopplade oberoende av var de befinner sig.

Utskottets ställningstagande

Det är av central betydelse att befolkningen och näringslivet i Sverige har tillgång till välfungerande telefonitjänster i enlighet med vad som anges i lagen om elektronisk kommunikation (2003:389). Det bör framhållas att regelverket om elektronisk kommunikation är teknikneutralt, vilket innebär att telefonitjänsten kan tillgodoses antingen genom ett fast eller ett trådlöst telenät. Utskottet har vid återkommande tillfällen tagit ställning till ett stort antal motioner som behandlar telefoni och bredband, senast i betänkande 2011/12:TU16. Utskottet delar den allmänna uppfattningen om betydelsen av väl fungerande telefoni och bredband och välkomnar det stora intresse som finns för dessa frågor.

Tillgång till telefoni

Post- och telestyrelsen (PTS) konstaterar i sin tredje uppföljningsrapport Tillgång till telefoni (PTS-ER-2013:14) att tillgången till telefoni på en övergripande nivå är mycket god på de platser där invånarna bor och arbetar, och att myndigheten hittills endast har behövt använda särskilda upphandlade lösningar för att säkerställa telefoni för ett mycket begränsat antal hushåll och företag.

Utskottet påminner om att regeringen i maj 2013 gav PTS i uppdrag att på grundval av insamlad statistik göra en långsiktig utvärdering av utbyggnaden av mobilnäten. Ett annat regeringsuppdrag för både PTS och Konsumentverket handlade om att ge förslag på hur mobiloperatörernas täckningskartor kunde förbättras i syfte att öka transparensen i villkoren för de mobila tjänsterna. Initiativet hade sin grund i de stickprovsmätningar som PTS genomfört för att kontrollera operatörernas täckningskartor. Det visade sig att de flesta täckningskartor gav en missvisande bild av faktiska förhållanden med både över- och underskattningar. Uppdraget som ska redovisas i mars 2014 behandlar bl.a. kartornas utformning men även andra frågor som rör täckning och mobilterminalernas egenskaper.

Utskottet vill också erinra om att regeringen i augusti 2013 gav Konsumentverket och PTS i uppgift (dnr N2013/3639/ITP) att lämna förslag på hur operatörernas konsumentinformation om täckningsgrad och telefonernas mottagaregenskaper kan förtydligas för att underlätta för konsumenterna. I samband med att PTS besökte utskottet den 28 november 2013 informerades utskottet om att myndigheten skulle utvärdera behovet av

täckningsgrad vid kommande frekvenstilldelningar och att täckningskraven också skulle följas upp av myndigheten. Vidare informerades utskottet om att myndigheten redan påbörjat regionala dialogmöten som syftar till att genom förbättrad samverkan mellan operatörer, organisationer, kommuner och regionala myndigheter underlätta och främja en frivillig utbyggnad av mobilnäten. I detta sammanhang vill utskottet påminna om att kommunerna har en viktig roll för att underlätta arbetet med att uppnå god täckningsgrad. I samband med mötet gav PTS exempel på vad som avhandlats med parterna under dessa dialogmöten.

Utskottet har också uppmärksammat att regeringen vill prioritera arbetet med att tillhandahålla större frekvensutrymme för mobilt bredband eftersom bättre kapacitet efterfrågas på grund av trafikökningen. Den snabba utrullningen av 4G-tekniken (LTE) kommer att göra det lättare att skicka data över det mobila nätet, vilket ibland varit problematiskt i 3G-näten som i första hand är dimensionerade för röstkommunikation och inte för datatrafik.

Tillgång till bredband

Efter att ha tagit del av PTS bredbandskartläggning från oktober 2012, noterar utskottet att 53 procent av alla hushåll och företag i Sverige har tillgång till bredband med en teoretisk kapacitet på 100 Mbit/s. På ett år är det en ökning med fyra procentenheter. I budgetpropositionen för 2014 anför regeringen att hela ökningen kan tillskrivas utrullningen av fiber i accessnäten och att det i områden utanför tätorter var ca 9 procent som hade tillgång till 100 Mbit/s. Under förutsättning att konsumenterna väljer ett abonnemang med sådan kapacitet, har andelen som kan få 100 Mbit/s ökat från 22 procent 2011 till 27 procent i oktober 2012. Enligt regeringens bedömning finns inget som talar för att denna ökning kommer att brytas under 2013 och 2014, vilket är en glädjande utveckling enligt utskottets mening.

Under senare år har de sammanlagda investeringarna i fasta och mobila bredbandsnät uppgått till i snitt 8,6 miljarder kronor per år enligt PTS uppgifter. I de geografiska områden där marknadskrafterna inte räcker till för att finansiera en utbyggnad av infrastrukturen genomför regeringen åtgärder för att stödja utbyggnaden.

Det finns i dag tre huvudsakliga stöd för bredbandsutbyggnad: landsbygdsprogrammet, strukturfonder och kanalisationsstöd. Utskottet vill dessutom påminna om att det finns nationella medfinansieringsmedel till både landsbygdsprogrammet och kanalisationsstödet, vilka hanteras av PTS. För medfinansiering av strukturfonderna har bl.a. regionala tillväxtmedel använts.

Den snabbaste ökningen av tillgång till 4G-teknik (LTE) har huvudsakligen skett utanför tätorterna. Bredbandskartläggningen visar att i slutet av 2012 hade ca 93 procent av alla hushåll och arbetsplatser i landet täckning av 4G jämfört med 48 procent året innan. På landsbygden är ökningen än

mer påtaglig med en uppgång från 10 procent till 79 procent i oktober 2012, en andel som fortsatt öka under 2013, något som utskottet ser som positivt. Anledningen är att operatörerna i allt större utsträckning kopplar in 4G i 800 MHz-bandet som kännetecknas av goda yttäckningsegenskaper.

Av PTS rapport Svensk telemarknad första halvåret 2013 (PTS-ER-2013:21) framgår att konsumenterna efterfrågar allt snabbare bredband och att detta görs över hela landet. Andelen fiberabonnemang fortsätter att öka, och 4G-tekniken har bevisligen fått sitt genombrott (antalet abonnemang som utnyttjar 4G nära nog niodubblades mellan första halvåret 2012 och första halvåret 2013 till 811 000).

Regeringen tillsatte i december 2012 utredningen Utvärdering av bredbandsstrategin (dir. 2012:123) som ska undersöka hur tillgången till bredband utvecklas i förhållande till de mål som formulerats i regeringens bredbandsstrategi. Om det bedöms som nödvändigt, ska utredningen även föreslå ändringar i strategin för att målen ska kunna nås.

Ansvariga utredare lämnade i maj 2013 delbetänkandet Effektivare bredbandsstöd (SOU 2013:47) och av rapporten framgår att det svenska stödet till bredbandsutbyggnad på landsbygden har fungerat bra och skapat förbättrade möjligheter för tillgång till bredband i hela landet. För att ytterligare höja effektiviteten i den nuvarande bredbandspolitiken lämnar utredarna en rad förslag till förbättringar. Här vill utskottet nämna ett tydligare regelverk för bredbandsstöd, enhetliga nationella riktlinjer för bredbandsutbyggnad och införandet av bredbandskoordinatorer.

Utskottet vill i sammanhanget också framhålla att Bredbandsforum under 2013 har fokuserat på frågor som rör robusthet, täckning och kapacitet i de mobila näten liksom frågor som rör de s.k. byanäten. Det kan här tilläggas att den arbetsgrupp inom Bredbandsforum som har studerat mobilt bredband överlämnade sin slutrapport till it- och energiminister Anna-Karin Hatt den 7 februari 2014. I rapporten lämnas förslag till åtgärder för att underlätta samverkan mellan olika aktörer som bygger eller kan underlätta utbyggnaden av mobilt bredband i hela landet för att få bättre täckning och kapacitet i nätet. Ett av de förslag som särskilt pekas ut är behovet av bredbandskoordinatorer i samtliga län, regioner och kommuner och hos operatörerna.

Avslutningsvis vill utskottet även peka på att It- & telekomföretagen, Skanova, Svenska stadsnätetsföreningen och SKL har påbörjat en gemensam utredning för att uppskatta kostnaderna för en utbyggnad av fiber till 80, 90 respektive 100 procent av alla hushåll och företag, fördelat på kommuner och regioner. Rapporten kommer att läggas fram i mars 2014.

Sammanfattande bedömning

Täckningen för såväl mobiltelefoni som bredband har enligt utskottets åsikt utökats och förbättrats under senare år som en följd av de satsningar som gjorts på infrastruktur av både privata och offentliga intressenter. Vid sidan av den snabba uttrullningen av 4G-tekniken som uppmärksammas i

ovanstående avsnitt, redovisas även flera pågående eller planerade insatser av regeringen och av myndigheter för den fortsatta utbyggnaden av nödvändig infrastruktur. Dessa satsningar görs för att tillgodose konsumenternas efterfrågan av alltmer avancerade elektroniska kommunikationstjänster och för att möjliggöra en ännu högre grad av delaktighet i det moderna it-samhället. Den sammanfattande bedömningen som utskottet gör av underlaget som behandlats här är att tillgången till elektronisk kommunikation säkras på ett betryggande sätt genom redovisade insatser, och utskottet avstyrker följaktligen motionerna 2012/13:T244 (S), 2012/13:T257 (S), 2012/13:T288 (S) yrkandena 2 och 3, 2012/13:T302 (C), 2012/13:T357 (FP) yrkande 1, 2012/13:T396 (S), 2012/13:T402 (S) yrkande 2, 2012/13:T429 (S), 2012/13:T440 (S), 2012/13:T477 (S) yrkandena 51–53, 2012/13:T485 (S), 2012/13:T486 (S), 2012/13:T487 (S), 2012/13:T494 (C), 2012/13:T497 (SD), 2012/13:N265 (S) yrkande 5, 2012/13:N272 (V) yrkande 2, 2013/14:T203 (SD), 2013/14:T210 (FP), 2013/14:T229 (KD), 2013/14:T231 (KD), 2013/14:T235 (S), 2013/14:T264 (V) yrkandena 7, 9 och 10, 2013/14:T274 (S), 2013/14:T289 (MP) yrkandena 3–8, 2013/14:T314 (S) yrkandena 2 och 3, 2013/14:T328 (MP), 2013/14:T367 (S), 2013/14:T384 (S), 2013/14:T408 (S), 2013/14:T410 (S), 2013/14:T411 (S), 2013/14:T484 (S) yrkande 2, 2013/14:T492 (C), 2013/14:T507 (S) yrkande 2, 2013/14:T517 (S) yrkandena 50–52, 2013/14:N248 (S) yrkande 4, 2013/14:N426 (S) yrkande 15 och 2013/14:N441 (MP) yrkande 1.

Teknikskiftet i delar av det fasta telefontätet

Utskottets förslag i korthet

Det är utskottets uppfattning att merparten av de problem som uppkom i inledningsfasen av det teknikskifte till trådlös telefoni som Telia Sonera påbörjade 2010 i delar av sitt nät nu har åtgärdats. Det är också utskottets uppfattning att de åtgärder som PTS vidtagit med anledning av de klagomål omställningen väckte har haft avgörande betydelse för att öka acceptansen för teknikskiftet bland berörda hushåll. Även för de som har trygghetslarm finns nu fungerande alternativ till det traditionella kopparnätet. Riksdagen avslår därför motionsförslag om behovet av ytterligare åtgärder på området.

Jämför reservation 4 (S, MP, V).

Bakgrund

Mot bakgrund av den tekniska utvecklingen liksom ökade kostnader inledde Telia Sonera AB under 2010 ett arbete med att i olika delar av landet ersätta den traditionella fasta telefonin via kopparnätet med moder-

nare trådlös teknik. Inom ramen för detta teknikskifte avvecklas de minsta telestationerna liksom de längsta stolplinjerna där det finns alternativ teknik för att leverera telefoni och internetaccess.

Arbetet planeras att pågå till 2015 och förändringarna kommer att beröra ca 50 000 abonnenter i olika delar av landet.

Motionerna

I motion 2012/13:T288 yrkande 1 vill Isak From m.fl. (S) uppmärksamma regeringen på de problem som uppstått i glesbygdsområden efter att Telia monterat ned det fasta kopparnätet. Den nya tekniken baserad på mobila lösningar har dessvärre alltför ofta visat sig otillförlitlig. Bland annat har hushåll som har trygghetslarm genom det fasta nätet drabbats. Det är därför angeläget att regeringen ger PTS i uppdrag att garantera hög kvalitet vid omställningen till ny teknik.

Gunnar Sandberg m.fl. (S) betonar i motion 2012/13:T366 att den nya digitala tekniken inte har erbjudit någon betryggande lösning för äldre och funktionshindrade i glesbygd som är beroende av trygghetslarm för att klara av att bo kvar hemma. För dessa grupper är det viktigt att regeringen ser till att det analoga nätet finns kvar i glesbygdsområdena.

Jan Lindholm m.fl. (MP) understryker i motion 2012/13:T406 yrkande 1 vikten av att staten garanterar allas rätt till fast telefoni. Motionärerna anför i yrkande 2 att den pågående nedmonteringen av det fasta nätet snarast måste stoppas. De påtalar att tillgång till telefoni är en lagstadgad rättighet för alla hushåll som Telia äventyrar genom att avveckla det traditionella kopparnätet. I stället är det angeläget enligt yrkande 3 att det fasta telefonnätet bevaras och utvecklas för att inte äventyra kravet i lagen om elektronisk kommunikation om allas rätt till telefoni. Enligt motionärerna har dessvärre den hittillsvarande utvecklingen försämrat situationen för abonnenterna som i många fall är helt beroende av välfungerande fast telefoni.

Att kopparnätet för fast telefoni monteras ned i den norrländska glesbygden finner Ingemar Nilsson (S) i motion 2013/14:T223 oacceptabelt så länge som det inte finns tillräckligt trygga och tillförlitliga system för att ersätta det befintliga nätet. Motionären pekar på att det för stora grupper är helt avgörande med en välfungerande telefoni för att de ska kunna bo och arbeta i glesbygden, särskilt som mobiltäckningen ofta är otillräcklig i dessa områden. Det är därför nödvändigt menar motionären att staten i stället bygger ut telenätet för att säkra tillgång till telefoni i hela landet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i betänkande 2011/12:TU16 tidigare behandlat frågan om Telia Soneras nedmontering av det fasta kopparnätet. Utskottet bedömde då att rådliga åtgärder vidtagits, inte minst av PTS, för att tillförsäkra tillgång till en fungerande telefonitjänst för berörda hushåll och företag. PTS

har därefter fått ett förnyat uppdrag av regeringen att tillhandahålla en upplysningstjänst dit berörda abonnenter under tiden kan vända sig med frågor om tekniskiftet eftersom omställningen beräknas vara avslutad först 2015, och fortfarande anses det finnas behov av stöd och rådgivning till allmänheten.

PTS fortsätter också att följa tekniskiftet för att säkerställa att alla berörda abonnenter garanteras tillgång till telefoni som följer av kravet i LEK. De tekniska lösningarna som ersätter den trådbundna telefonin anpassas efter lokala förutsättningar. Bland annat ställer PTS krav på att stolpliner endast får tas ned om det finns täckning hos abonnenten, att abonnenten får en likvärdig lösning och inte drabbas av avbrott i samband med övergången och inte minst att alla berörda i god tid ska informeras. Utskottet finner detta särskilt angeläget för de personer som har trygghetslarm installerade då ersättningslösningar ofta kräver tid.

I denna anslutning vill utskottet hänvisa till PTS rapport Tillgången till telefoni (PTS-ER-2013:14) i vilken behandlas bl.a. tekniskiftet och frågan om trygghetslarm. I december 2012 slöts en överenskommelse mellan regeringen och SKL om en bred satsning för att stödja kommunerna i deras arbete med digitala trygghetslarm. För att kunna bevaka frågan om trygghetslarm och prioritera insatser har PTS under 2012 genomfört en kartläggning och analys av marknaden för trygghetslarm. I studien (PTS-ER-2012:12) noterar utskottet bl.a. att trygghetslarmtjänster behöver moderniseras med digital teknik och att leveranskedjan för trygghetslarm i många fall brister på grund av att det saknas kontroll över vissa delar.

Utskottets bedömning är att regeringen tar sitt ansvar för att lagens krav på tillgång till telefoni inte äventyras och att PTS åtgärder i samband med Telia Soneras nedmontering av kopparnätet väl tjänar abonnenternas behov. Utskottet väljer därför att avstyrka motionerna 2012/13:T288 (S) yrkande 1, 2012/13:T366 (S), 2012/13:T406 (MP) yrkandena 1–3 och 2013/14:T223 (S).

Tillträdesregleringen på bredbandsmarknaden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser att frågan om tillträdesregleringen på bredbandsmarknaden på ett tillfredsställande sätt har reglerats genom de konkurrensfrämjande bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation. Riksdagen avslår därför ett motionsförslag om stadsnätens roll på marknaden ur ett konkurrensperspektiv.

Motionen

Eliza Rozkowska Öberg (M) vill i motion 2012/13:T340 sätta fokus på stadsnätens roll på telekommarknaden sett ur ett konkurrensperspektiv. Vissa kommuner begränsar sig till att bygga infrastrukturen som sedan upplåts åt kommersiella aktörer. Andra kommuner tar mer aktivt del i verksamheten och driver själva näten och agerar tjänsteleverantörer. Det kan medföra en risk för att kommunernas verksamheter komplicerar för konkurrerande aktörer att få tillgång till nätverken, vilket i sin tur försvårar för invånarna att få tillgång till tjänster och service. Mot denna bakgrund vill motionären att regeringen tar initiativ till att mer ingående granska stadsnätens roll på marknaden, vilket skulle kunna bidra till en mer konkurrensneutral digital infrastruktur för hushåll anslutna till stadsnät.

Utskottets ställningstagande

Av lagen och förordningen (2003:396) om elektronisk kommunikation följer att PTS fortlöpande ska analysera de produkt- och tjänstemarknader, särskilt geografiska marknader, som har sådana särdrag att det kan vara motiverat att införa särskilda skyldigheter. Om det inte råder effektiv konkurrens på en sådan marknad ska företag med betydande marknadsinflytande identifieras och ges skyldigheter i särskild ordning för att främja en effektivare konkurrenssituation. Denna innefattar bl.a. samtrafiksskyldighet och skyldighet att lämna andra former av tillträde. Utskottet vill i sammanhanget framhålla att en sådan tillträdesskyldighet gäller oavsett om verksamheten bedrivs i privat eller statlig regi.

Utskottet påminner också om att riksdagen i juni 2008 beslutade om ändringar i LEK för att ge PTS ytterligare möjligheter att ingripa för att öka konkurrensen på bredbandsmarknaden (prop. 2007/08:73, bet. 2007/08:TU13, rskr. 2007/08:228). Genom lagändringarna gavs PTS möjlighet att förplikta en dominerande operatör att skilja den verksamhet som förvaltar, driver och tillhandahåller det s.k. kopparaccessnätet från operatörens verksamhet. Genom en sådan förpliktelse om s.k. funktionell separation ska alla aktörer beredas tillgång till kopparaccessnätet på lika villkor. I maj 2011 följde ett nytt beslut av riksdagen om ändringar i LEK med innebörden att bl.a. bestämmelsen om funktionell separation utvidgades till att kunna gälla även för andra nät, t.ex. nya fiberbaserade accessnät (prop. 2010/11:115, bet. 2010/11:TU20, rskr. 2010/11:256).

Det är utskottets uppfattning att den beskrivna konkurrensfrämjande regleringen i LEK också besvarar frågan om stadsnätens roll på en konkurrenssatt marknad och att motion 2012/13:T340 (M) därmed kan avstyrkas.

Roaming

Utskottets förslag i korthet

Eftersom frågan om en starkare reglering av roamingavgifter för närvarande behandlas av rådet och Europaparlamentet finner utskottet ingen anledning att föregripa denna process. Av denna anledning förordar utskottet att riksdagen avslår motionen.

Definition

Begreppet roaming innebär en tjänst som, till följd av avtal mellan två mobilnätoperatörer, möjliggör att en abonnent kan använda en annan mobiloperatörs nät för att ringa och ta emot samtal och nyttja andra typer av mobila tjänster i områden där abonnentens egen operatör inte har täckning. Internationell roaming är en tjänst som erbjuds av en nationell mobilnätoperatör till en utländsk mobilnätoperatör.

Motionen

För den som reser innebär tillgång till roaming att mobilen kan användas utan hänsyn till någon specifik operatör. Det är dock en tjänst som kan medföra höga kostnader för den enskilde varför Maria Ferm m.fl. (MP) i motion 2013/14:N441 yrkande 2 vill att Sverige agerar för att roamingavgifterna inom EU ska ligga på samma nivå som de inhemska uppkopplingskostnaderna. Genom en sådan åtgärd anser motionärerna att de europeiska konsumenternas ställning skulle stärkas i förhållande till operatörerna.

Utskottets ställningstagande

Med anledning av den inkomna motionen vill utskottet uppmärksamma det förslag (KOM (2013) 627) till förordning för att fullborda den inre marknaden för elektronisk kommunikation som kommissionen lade fram i september 2013. Förslaget innehåller ett antal åtgärder som ska göra det enklare för europeiska telekomoperatörer att tillhandahålla tjänster i andra medlemsländer. Förhoppningen är att man på så vis skapar gynnsammare förutsättningar för konkurrens inom sektorn samt ger Europas konsumenter tillgång till ett större utbud av tjänster. Ett av förslagen som är ämnat att stärka konsumenternas ställning är att roamingavgifterna inom EU ska motsvara prisbildningen för de nationella uppkopplingskostnaderna. Kommissionens förslag förhandlas för närvarande inom rådet och Europaparlamentet.

Utskottet finner ingen anledning att föregripa utfallet av rådets och Europaparlamentets förhandlingar i frågan och avstyrker därför motion 2013/14:N441 (MP) yrkande 2.

Nätneutralitet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om åtgärder som rör nätneutralitet. Utskottet hänvisar bl.a. till befintliga bestämmelser i lagen om elektronisk kommunikation enligt vilka tjänsteleverantörer ska informera användarna om eventuella begränsningar. Vidare väntas ett initiativ från Europeiska kommissionen i frågan om nätneutralitet.

Jämför reservation 5 (S, MP, V).

Definition

Nätneutralitet innebär förenklat att nätoperatörer behandlar internettrafiken i sina nät opartiskt utan att prioritera viss trafik eller spärra alternativt försvåra åtkomst till vissa internetbaserade tjänster.

Motionerna

Tina Ehn m.fl. (MP) efterlyser i motion 2012/13:Kr224 yrkande 5 att regeringen presenterar ett förslag på hur nätneutralitet ska uppnås i Sverige. Bakgrunden är oroväckande signaler från marknaden om att operatörer i ökande grad försöker styra och kontrollera trafiken i de egna näten, särskilt vid de tillfällen då det råder hög belastning och brist på kapacitet. En sådan utveckling riskerar att på sikt hota mångfalden och undergräva konkurrensen då de aktörer som kontrollerar nätverken kan frestas att prioritera det egna utbudet av tjänster i internettrafiken på bekostnad av konsumenternas behov.

Även Isak From m.fl. (S) hävdar i motion 2013/14:T416 behovet av nätneutralitet för att inte internetoperatörerna ska få möjlighet att bestämma vilka tjänster som ska prioriteras i de egna nätverken eller vilka hastigheter som ska gälla. Motionärerna föreslår därför att PTS ges i uppdrag att införa nätneutralitet i Sverige.

I motion 2013/14:N441 yrkande 4 förespråkar Maria Ferm m.fl. (MP) att principen om nätneutralitet ska tydliggöras i lag. Motionären hänvisar till den rapport som Stiftelsen för internetinfrastruktur tagit fram om hur trafikprioritering, fördelning och begränsningar förekommer i de svenska näten som ett resultat av att operatörerna prioriterar de egna tjänsterna. Motionärerna understryker att det finns viktiga aspekter som rör integritet, demokrati och konkurrens som bara kan värnas om regeringen lagstiftar om nätneutralitet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis erinra om att lagen om elektronisk kommunikation ändrades den 1 juli 2011 och att leverantörer av internetaccess enligt de nya bestämmelserna måste synliggöra begränsningar som påverkar användarnas möjligheter att motta och skicka information eller använda tillämpningar och tjänster efter eget val (prop. 2010/11:115, bet 2010/11:TU20, rskr. 2010/11:256). Bestämmelserna är bl.a. annat resultatet av diskussioner inom EU om hur ett fortsatt öppet internet ska främjas.

Som en del i arbetet med att främja konkurrens arbetar PTS även för ökad transparens. Anledningen är att användare av accesstjänster ska ha tydlig och jämförbar information om tjänsterna på marknaden för att förenkla deras val och för att de ska se vad de betalar för. Genom tillsyn ska PTS se till att leverantörerna förbättrar konsumentinformationen. Dessutom har myndigheten möjlighet att i föreskrifter ange hur lagens informationskrav ska uppfyllas. Som yttersta åtgärd har PTS möjlighet att fastställa lägsta tjänstekvalitet för att säkra öppenhet på nätet.

PTS har låtit undersöka vilka verktyg konsumenterna kan använda för att mäta tjänsternas prestanda och kvalitet för att se om det sker oönskad trafikhantering i deras abonnemang. Av PTS rapport Kartläggning av konsumentverktyg för mätning av internettrafik (september 2013) framgår att det saknas ett heltäckande verktyg för mindre rutinerade användare, vilket utskottet beklagar. Rapportens slutsatser ska utvärderas närmare i ett senare skede.

Det har vidare kommit till utskottets kännedom att ett förslag från Europeiska kommissionen väntas i slutet av året om bestämmelser om nätneutralitet. Förslaget omfattar tre delmoment varav den första delen behandlar utformningen av konsumentavtal. De övriga delarna rör regleringsmyndigheternas roll då operatörerna påverkar tjänster och trafik i de egna näten samt åtgärder för att främja kundörlighet i syfte att främja konkurrensen på marknaden.

Med hänsyn tagen till vad som redovisas i detta avsnitt om arbetet med nätneutralitet och att man även bör avvakta kommissionens förslag liksom utvärderingen av PTS rapport, avstyrker utskottet motionerna 2012/13: Kr224 (MP) yrkande 5, 2013/14:T416 (S) samt 2013/14:N441 (MP) yrkande 4.

Robusta och tillförlitliga kommunikationer

Utskottets förslag i korthet

Med hänsyn tagen till de åtgärder som bl.a. PTS vidtagit i syfte att säkra robusta och tillförlitliga kommunikationer anser utskottet att riksdagen bör avslå motionsförslag på området.

Jämför reservation 6 (S, MP, V).

Motionerna

Annika Lillemets (MP) påpekar i motion 2012/13:T474 att dagens samhälle blir alltmer beroende av tillförlitlig data- och telekommunikation för att fungera och att beroendet hela tiden växer som en följd av den tekniska utvecklingen. Dessvärre följer i spåren en tilltagande sårbarhet eftersom driftstörningar och it-attacker ofta får förödande konsekvenser för centrala samhällsfunktioner. Mot denna bakgrund framhåller motionären i yrkande 1 nödvändigheten av att regeringen tar initiativ till en utredning som tar fram förslag till en särskild organisation med uppgift att säkerställa robusthet och återhämtningsförmåga för data- och telekommunikation ur ett statligt strategiskt perspektiv.

Även om fibernätet till övervägande del är statligt har, som motionären påpekar, det offentliga begränsade påverkansmöjligheter på de privata aktörer som utnyttjar nätet för att tillhandahålla sina tjänster. Därför bör regeringen enligt yrkande 2 verka för att staten tar sitt ansvar att driva och utveckla robusta och tillförlitliga kommunikationssystem som är samhällsviktiga. Dessutom ska enligt yrkande 3 staten agera för att utveckla robustheten i de svenska fibernäten vilket i förlängningenagnar slutanvändarna som får tillgång till en tillförlitlig it-infrastruktur.

För att komma till rätta med de störningar i telefonin som återkommande drabbar befolkningen i stora glesbygdsområden föreslår Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S) i motionerna 2012/13:T433 och 2013/14:T313 att ett ersättningssystem införs liknande det som finns för elkunder som drabbas av avbrott. Ett sådant system skulle fungera som ett incitament för teleoperatörer att förbättra driftsäkerhet och tillförlitlighet i de egna nätverken.

Eftersom såväl det fasta som det mobila telefonnätet är av så avgörande betydelse för samhällsutvecklingen anser Isak From m.fl. (S) i motion 2013/14:T314 yrkande 1 att staten ska garantera en hög nivå på både kvalitet och tillförlitlighet, vilket marknaden inte kan göra. Att så är fallet blir uppenbart då det handlar om att tillgodose behovet av telefoni i de mer glesbefolkade områdena.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis påminna om att med robusthet avses förmågan att motstå störningar och avbrott i trafiken samt återställningskapacitet efter det att en incident inträffat. I bredbandsstrategin anger regeringen att målsättningen är att tillförlitligheten och robustheten i infrastrukturen ska vidmakthållas och utvecklas i takt med tekniken och samhällets ökande beroende av elektronisk kommunikation. Robusthet och tillförlitlighet är en central uppgift för PTS i sammanhanget, och myndigheten låter varje år göra en risk- och sårbarhetsanalys för sektorn elektronisk kommunikation för Regeringskansliets och MSB:s räkning.

I sammanhanget vill utskottet också uppmärksamma att PTS för att bibehålla och utveckla sektorns krishanteringsförmåga genomför krisledningsövningar (TelÖ) i vilka alla inblandade parter medverkar. Den senaste övningen genomfördes i början av november 2013.

Efter en ändring i lagen om elektronisk kommunikation är operatörerna sedan den 1 april 2012 skyldiga att rapportera alla allvarliga incidenter till PTS. På så vis får myndigheten en god överblick över situationen, och uppgifterna kan i sin tur användas i det förebyggande arbetet på området.

En annan förebyggande åtgärd från PTS som utskottet uppmärksammat är den s.k. Ledningskollen som är en webbaserad tjänst för kommuner, entreprenörer och allmänhet som vill komma i kontakt med infrastrukturägare inför t.ex. gräv- eller schaktningsarbeten. Enligt deras uppgifter har Ledningskollen bidragit till en kraftig minskning av antalet avgrävda kablar.

Utskottet vill också erinra om att det hösten 2012 tillsattes en arbetsgrupp inom Bredbandsforum för att analysera vilka utmaningar som finns när det gäller robusta nät. Gruppens slutrapport lämnades i maj 2013 och identifierade ett antal konkreta utmaningar som gäller kunskap och förståelse för robusthet med fokus på ansvar och samordning av dessa frågor samt tekniska förutsättningar för robusthet. En ny robusthetsgrupp har sedermera tillsatts inom Bredbandsforum för att hantera de identifierade utmaningarna och skapa bättre förutsättningar för ökad robusthet i fibernäten. Arbetet ska enligt vad som kommit till utskottets kännedom slutredovisas senast den 31 maj 2014.

Sammanfattningsvis finner utskottet att de ansträngningar som görs och de resurser som staten lägger på att i olika avseenden främja robusthet och tillförlitliga elektroniska kommunikationer väl motsvarar de krav som motionärerna ger uttryck för och att utskottet därför kan avstyrka motionerna 2012/13:T433 (S), 2012/13:T474 (MP) yrkandena 1–3, 2013/14:T313 (S) och 2013/14:T314 (S) yrkande 1.

It och miljön

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller helt eller delvis motionsförslag om att it ska bidra till ett miljöanpassat samhälle. Utskottet föreslår därför att regeringen ges till känna att en särskild strategi bör upprättas för hur man med olika it-lösningar kan minska transportbehovet liksom koldioxidutsläppen och därmed uppnå ett mer energieffektivt och klimatsmart samhälle. Regeringen bör även verka för att en motsvarande strategi tas fram på EU-nivå. Regeringen bör också ställa särskilda krav på att offentliga myndigheter utnyttjar utrustning för distansmöten i sin verksamhet. Riksdagen avslår vidare en motion om problem med onödigt elektroniskt avfall på grund av operatörslåsta produkter. Utskottet hänvisar till initiativ som nyligen vidtagits på området.

Jämför reservation 7 (M, FP, C, KD).

Motionerna

Johan Löfstrand och Louise Malmström (båda S) uppmärksammar i motion 2012/13:T254 problemet med den stora mängd elektronikavfall som produceras i dagens samhälle. I många fall handlar det om fullt funktionsduglig utrustning som kasseras. En orsak är att utrustning som exempelvis modem och digitalboxar är låsta till en viss tjänsteleverantör, vilket tvingar kunderna att byta utrustning om de väljer en ny tjänsteleverantör. För att i någon mån minska mängden elektronikskrot, anser motionärerna att initiativ borde tas till att göra utrustningen tillgänglig för andra tjänsteleverantörer genom någon form av reglering eller branschöverenskommelse. Detta skulle göra det möjligt för konsumenterna att behålla fungerande teknisk utrustning och därigenom spara både miljön och naturresurser.

Monica Green (S) framhåller i motion 2012/13:T279 att it-tekniken i större utsträckning bör användas för att klara målsättningarna för ett hållbart samhälle. Motionären pekar på att modern kommunikationsteknik baserad på it-lösningar kan bidra till ett minskat transportbehov, och såväl industrin som de enskilda hushållen kan dra nytta av it-tekniken för att minska energikonsumtionen och spara naturresurser.

Som en åtgärd bland många andra för att uppnå ett transportsnålare samhälle förespråkar Helena Leander m.fl. (MP) i motion 2012/13:T510 yrkande 8 krav på att offentlig verksamhet ska ha tillgång till utrustning för distansmöten för att minska behovet av tjänsteresor.

I syfte att minska transportsektorns negativa klimatpåverkan menar Siv Holma m.fl. (V) i motion 2013/14:T264 yrkande 5 att regeringen bör upprätta en särskild strategi för it-sektorn i syfte att minska transportbehovet och som innehåller de medel som ska användas för att nå målen. Motionä-

rema anser att staten hittills inte i tillräcklig utsträckning fokuserat på hur it-sektorn kan utnyttjas för att minska transportbehovet i samhället. Motionärerna vill i yrkande 6 även att Sverige verkar för en liknande strategi på EU-nivå i syfte att minska transportbehovet inom Europa och därigenom reducera miljöpåverkan.

I motion 2013/14:T526 yrkande 32 framhåller Stina Bergström m.fl. (MP) att det även ur ett miljöperspektiv är angeläget att regeringen driver på bredbandsutbyggnaden eftersom en sådan åtgärd underlättar distansarbete och därmed minskar behovet av transporter, inte minst på landsbygden.

Utskottets ställningstagande

It för ett miljöanpassat samhälle

Utskottets uppfattning är att regeringen fortfarande kan göra mer för att utnyttja it-teknologins resurser i syfte att minska vår miljöpåverkan. Det är högst angeläget att it-teknologi och elektronisk kommunikation används målmedvetet för att spara energi och hushålla med naturresurser. Ett konkret exempel är att i största möjliga utsträckning använda video- och telefonkonferenser för att minska resandet och därmed den totala mängden utsläpp från transportsektorn. Utskottet vill här hänvisa till den rapport som Världsnaturfonden sammanställt som visar att it-teknologin snabbt kan minska koldioxidutsläppen i EU med 50 miljoner ton genom relativt enkla lösningar. Här har den offentliga sektorn möjlighet att agera föredöme genom att konsekvent utnyttja de tekniska möjligheter som finns för att genomföra resfria möten.

De utmaningar som transportsektorn står inför uppmärksammas på olika sätt i motionerna 2012/13:T279 (S), 2012/13:T510 (MP) yrkande 8 och 2013/14:T264 (V) yrkande 5. Den statliga sektorn har genom sin omfattning också stor påverkan på miljön och enligt utskottets mening är det därför rimligt att staten tar sitt ansvar. I miljöhänseende både kan och bör statens myndigheter agera föredöme för näringsliv och medborgare när det gäller att använda it-baserade lösningar.

En av de stora vinsterna för miljön som utskottet vill lyfta fram är en ambitiösare bredbandsutbyggnad på landsbygden, vilket minskar behovet av biltransporter, något som annars ofta är ett nödvändigt ont för landsbygdsbefolkningen. En förutsättning för resfria möten är som påpekas i motion 2013/14:T526 yrkande 32 (MP) att det finns en väl utbyggd bredbandsinfrastruktur på plats. Med ett snabbt och effektivt bredband torde hushållen i många fall kunna avstå från bilen någon dag i veckan och i stället exempelvis arbeta hemifrån eller utföra tjänster som annars hade krävt transport till närmaste tätort eller stad.

I den digitala agendan behandlar regeringen visserligen it-teknikens miljöpolitiska möjligheter men utskottet efterlyser högre ställda målsättningar från statens sida. Den digitala agendan saknar också konkreta förslag på vad som kan göras för att minska transportbehovet. Utskottet anser vidare

att staten inom ramen för en särskild strategi bör sätta upp mål för hur it-tekniken kan nyttjas för att minska koldioxidutsläppen och skapa ett trafiksnålare samhälle. Strategin ska också innehålla en redovisning av vilka konkreta medel som ska användas för att nå de uppsatta målen. Målen måste därefter kunna utvärderas och visa på om förväntade resultat uppnåts eller inte. Sverige bör också verka för att en liknande strategi utformas på EU-nivå för att minska det totala antalet transporter på kontinentens överlastade vägnät.

Som påpekas ovan utgör it-tekniken i många avseenden en nyckel till en nödvändig klimat- och miljöömställning. Med dess hjälp kan man t.ex. effektivisera industriprocesser, optimera transporter och logistik, samt uppnå en högre energieffektivitet i fastighetsbeståndet. Några konkreta exempel som utskottet vill nämna är möjligheten att mäta el- och vattenförbrukning på hushållsnivå samt att kunna sälja tillbaka överskottsenergi. Det är enligt utskottets mening därför angeläget att regeringen upprättar en mer målmedveten strategi för hur it-teknik ska kunna nyttjas för att stödja miljö- och klimatarbetet.

Mot bakgrund av vad som ovan sagts föreslår utskottet att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen bör upprätta en särskild strategi för hur man med olika it-lösningar kan minska transportbehovet liksom koldioxidutsläppen och därmed uppnå ett mer energieffektivt och klimatsmart samhälle. Regeringen bör även verka för att en motsvarande strategi tas fram på EU-nivå. Regeringen bör också ställa särskilda krav på att offentliga myndigheter utnyttjar utrustning för distansmöten i sin verksamhet för att minimera den miljöpåverkan som resor i tjänsten medför. Därmed tillstyrker utskottet motionerna, 2012/13:T279 (S), 2012/13:T510 (MP) yrkande 8 samt 2013/14:T264 (V) yrkandena 5–6 och bifaller delvis 2013/14:T526 m.fl. (MP) yrkande 32.

Särskilt om operatörslåst utrustning

Miljöarbetet handlar även om att minimera mängden onödigt elektronikavfall och att den utrustning som kasseras tas om hand på rätt sätt. Som påpekas i motion 2012/13:T254 (S) tvingas konsumenter helt i onödan byta ut ansenliga mängder funktionsduglig utrustning när de vill byta tjänsteleverantör eftersom modem, routrar, digitalboxar och liknande utrustning i många fall är låst till en viss operatör.

Utskottet vill i sammanhanget lyfta fram regeringens senaste initiativ i fråga om operatörslåst utrustning. Den 30 januari 2014 överlämnades till riksdagen proposition 2013/14:79 (Lätt byte – enklare att välja ny leverantör av elektroniska kommunikationstjänster) i vilken regeringen föreslår ändringar av lagen om elektronisk kommunikation i syfte att stärka konsumenternas ställning. Innebörden är att den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och som har träffat avtal med en konsument om abonnemang med viss bindningstid, i kombination med tillhandahållande av terminalutrustning, ska ta bort operatörslås kost-

nadsfritt och utan dröjsmål på begäran av konsumenten efter den inledande bindningstiden. Med operatörslös avses sådana begränsningar när det gäller användningen av terminalutrustning som leverantören har infört i syfte att hindra att den används med andra leverantörers elektroniska kommunikationstjänster. En konsekvens av detta konsumenträttsliga initiativ är att fungerande utrustning inte behöver bytas även om kunden efter bindningstidens utgång väljer en annan tjänsteleverantör än den som ursprungligen tillhandahöll terminalutrustningen. Därmed torde också mängden elektronikavfall i samhället kunna reduceras avsevärt.

Mot bakgrund av det anförda bör riksdagen avslå motion 2012/13:T254 (S).

Portabilitet för e-postadresser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att införa portabilitet för e-postadresser. Utskottet hänvisar till Telekområdgivarnas rekommendationer till dem som önskar behålla sin gamla e-postadress i samband med byte av internetleverantör samt det faktum att det redan i dag finns alternativ som inte är knutna till en viss tjänsteleverantör.

Motionen

Jonas Eriksson och Mats Pertoft (båda MP) understryker i motion 2013/14:T204 hur beroende många är av att ha egna e-postadresser eftersom dessa ofta utgör den huvudsakliga vägen för företag och myndigheter att nå den enskilde. Personer som byter tjänsteleverantör måste i de flesta fall också byta till e-postadress, vilket ofta medför olägenheter. Om konsumenterna av denna anledning väljer att avstå från att byta leverantör uppstår en inlåsningsseffekt. Därför bör regeringen agera för att det ska vara möjligt att behålla e-postadressen vid leverantörsbyte, vilket skulle underlätta för användare av internet och e-postkonton att byta tjänsteleverantörer och därigenom skärpa konkurrensen på marknaden.

Utskottets ställningstagande

Som svar på den inkomna motionen om möjligheten för den enskilde att få behålla den befintliga e-postadressen vid byte av operatör vill utskottet hänvisa till Telekområdgivarnas rekommendation att man i första hand vänder sig till den nuvarande och den tilltänkta operatören för att veta om det går att behålla e-postadressen eller om det åtminstone är möjligt att vidarebefordra e-post från den gamla adressen till den nya.

Vidare vill utskottet framhålla att det finns ett flertal kostnadsfria webb-baserade e-posttjänster med tillhörande e-postadress (exempelvis Hotmail, G-mail eller Yahoo) som användare kan utnyttja oavsett vilken operatör de väljer. Utskottet anser inte att ytterligare åtgärder är påkallade och avstyrker därför motion 2013/14:T204 (MP).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Staten på telekommarknaden, punkt 1 (MP, V)

av Stina Bergström (MP) och Bengt Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:T325 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkandena 1–3,

2013/14:T264 av Siv Holma m.fl. (V) yrkande 8,

2013/14:T289 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2013/14:T521 av Stina Bergström m.fl. (MP) yrkande 19 och

2013/14:N441 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 5,

avslår motion

2012/13:T223 av Lars-Axel Nordell (KD) och

lägger skrivelse 2013/14:32 till handlingarna.

Ställningstagande

Den statliga it-infrastrukturen består av ett rikstäckande och vittförgrenat stamnät av fiberoptisk kabel som i stor utsträckning nyttjas av kommersiella aktörer. Genom sitt ägande spelar staten därför en avgörande roll på marknaden för elektronisk kommunikation. Staten får därigenom unika möjligheter att påverka marknaden i önskvärd riktning. Dessvärre ser vi inte att regeringen har utnyttjat dessa möjligheter till fullo, vilket är beklagligt eftersom ingen kommersiell aktör kan fylla statens roll.

Vi ser det därför som angeläget att regeringen agerar för att staten ska spela en mer aktiv och konstruktiv roll i detta avseende och att samhällets kontroll över den digitala infrastrukturen säkras för detta ändamål. En mer dynamisk politik underlättar i sin tur möjligheten att uppnå andra politiska målsättningar. Det kan handla om arbetet med att förbättra tillgängligheten eller att minska miljöpåverkan genom att utnyttja olika it-tekniska lösningar.

Vi menar att det effektivaste sättet att optimera utnyttjandet av den statliga fiberinfrastrukturen är att upprätta ett statligt bolag eller någon annan form av organisation med ett uttalat samhällsuppdrag att utveckla och samordna fibernäten. Som tidigare påpekats är situationen i dag den att ägandet är utspritt på olika myndigheter, affärsverk och statliga bolag med

svag övergripande styrning och obefintlig samordning dem emellan. Om i stället en gemensam och sammanhållande organisation tog över driften av fibernätet skulle det enligt vår mening bli betydligt enklare att i infrastrukturen säkerställa operatörsneutral konkurrens. Dessutom skulle det bli lättare för privata aktörer att hyra kapacitet i nätet liksom att garantera myndigheter tillgång till en robust kommunikationsinfrastruktur.

Samtidigt som centrala samhällsfunktioner blir alltmer beroende av elektronisk kommunikation för att fungera, ökar också sårbarheten för störningar. Det är därför viktigt att staten även i framtiden tar ansvar för fibernäten och utvecklar dem både i fråga om kapacitet och om robusthet.

Vid sidan av de initiativ vi lagt fram för det statliga stamnätet ser vi också att staten får en mer aktiv roll när det gäller att uppmuntra samförläggning av kanalisation på lokal nivå för att förbättra tillgången till bredband. Detta är särskilt viktigt då allt fler efterfrågar bredband med hög kapacitet som ska klara av det ständigt växande trafikflödet.

Inte minst utbyggnaden på landsbygden måste tillmätas särskild vikt eftersom dessa delar av landet hittills varit förfördelade i fråga om bredbandsutbyggnad jämfört med tätorterna. För att effektivisera utbyggnaden på landsbygden bör lämpligen också regionala bredbandskoordinatörer inrättas.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening.

2. Delaktighet i informationssamhället, punkt 2 (S, MP, V)

av Anders Ygeman (S), Lars Mejern Larsson (S), Suzanne Svensson (S), Lars Johansson (S), Stina Bergström (MP), Roza Güclü Hedin (S), Bengt Berg (V) och Katarina Köhler (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:T402 av Désirée Liljevall och Sven-Erik Bucht (båda S) yrkande 1 och

2013/14:T412 av Gunilla Svantorp (S) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Sverige brukar nämnas som en av de främsta it-nationerna i världen, och 86 procent av befolkningen använder internet mer eller mindre regelbundet enligt uppgifter från Stiftelsen för internetinfrastruktur (.SE).

Vi vill dock hänvisa till rapporten Svenskarna och internet 2013 från Stiftelsen för internetinfrastruktur (.SE) enligt vilken så många som 1,1 miljoner svenskar över 12 år aldrig eller mycket sällan använder internet.

Eftersom dagens samhälle i det närmaste förutsätter tillgång till internet för kommunikation och informationssökning, riskerar denna grupp att inte få tillgång till viktiga tjänster och servicefunktioner. I många fall saknas det också alternativ till nätbaserade tjänster, t.ex. möjlighet att utföra banktjänster på kontor. De svenskar som inte använder internet finns i alla samhällsklasser, men det är framför allt äldre och personer med låg utbildning, långtidsarbetslösa och andra i svag socioekonomisk ställning som saknar kunskap om hur man använder internet.

Mot denna bakgrund anser vi att det finns skäl för regeringen att vidta betydligt kraftfullare åtgärder för att minska det digitala utanförskapet som riskerar att förvärra den sociala situationen för grupper i samhället som redan har det svårt. Det är därför viktigt att stärka it-kompetensen hos dessa grupper, och det främsta instrumentet för att uppnå målet är it-satsningar inom ramen för skolan. Staten kan även utvidga sitt stöd till olika lokala och regionala initiativ som syftar till att minska det digitala utanförskapet i samhället. Att ha tillgång till internet och att kunna använda datorer blir alltmer en demokratifråga om man vill kunna vara en del av samhället.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

3. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 3 (S, MP, V)

av Anders Ygeman (S), Lars Mejern Larsson (S), Suzanne Svensson (S), Lars Johansson (S), Stina Bergström (MP), Roza Güclü Hedín (S), Bengt Berg (V) och Katarina Köhler (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:T244 av Lena Hallengren (S),

2012/13:T257 av Johan Löfstrand (S),

2012/13:T288 av Isak From m.fl. (S) yrkandena 2 och 3,

2012/13:T396 av Anna Wallén m.fl. (S),

2012/13:T402 av Désirée Liljevall och Sven-Erik Bucht (båda S) yrkande 2,

2012/13:T429 av Peter Hultqvist m.fl. (S),

2012/13:T440 av Kristina Nilsson och Ingemar Nilsson (båda S),

2012/13:T477 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 51–53,

2012/13:T485 av Peter Johnsson m.fl. (S),

2012/13:N272 av Kent Persson m.fl. (V) yrkande 2,

2013/14:T235 av Jörgen Hellman m.fl. (S),

2013/14:T264 av Siv Holma m.fl. (V) yrkande 7,
2013/14:T274 av Lena Hallengren (S),
2013/14:T289 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkandena 3–8,
2013/14:T384 av Pia Nilsson m.fl. (S),
2013/14:T408 av Sven-Erik Bucht m.fl. (S),
2013/14:T410 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S),
2013/14:T411 av Clas-Göran Carlsson m.fl. (S),
2013/14:T484 av Annelie Karlsson m.fl. (S) yrkande 2,
2013/14:T507 av Désirée Liljevall (S) yrkande 2,
2013/14:T517 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkandena 50–52,
2013/14:N248 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 4,
2013/14:N426 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 15 och
2013/14:N441 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 1,
bifaller delvis motionerna
2012/13:T302 av Erik A Eriksson (C),
2012/13:T357 av Anita Brodén och Nina Larsson (båda FP) yrkande 1,
2012/13:T486 av Maria Stenberg m.fl. (S),
2012/13:T494 av Emil Källström (C),
2012/13:N265 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 5,
2013/14:T210 av Roger Haddad (FP),
2013/14:T231 av Lars-Axel Nordell (KD),
2013/14:T264 av Siv Holma m.fl. (V) yrkandena 9 och 10 samt
2013/14:T492 av Emil Källström (C) och
avslår motionerna
2012/13:T487 av Clas-Göran Carlsson m.fl. (S),
2012/13:T497 av Erik Almqvist (SD),
2013/14:T203 av Olle Larsson (SD),
2013/14:T229 av Lars-Axel Nordell (KD),
2013/14:T314 av Isak From m.fl. (S) yrkandena 2 och 3,
2013/14:T328 av Mats Pertoft (MP) och
2013/14:T367 av Pia Nilsson m.fl. (S).

Ställningstagande

För att utnyttja alla de möjligheter som den elektroniska kommunikationen erbjuder måste den göras åtkomlig för alla. Den vägledande principen har hittills varit att infrastrukturen i första hand ska byggas ut genom kommersiella aktörers försorg och att statsmakterna träder in först då marknaden av olika skäl inte kan tillgodose behovet. I stora delar av vårt land saknas det kommersiella förutsättningar för investeringar. Det kan handla om att uppföra master och basstationer för mobiltelefoni eller utbyggnad av bredband genom fiber eller annan teknik.

Tillgång till elektroniska kommunikationer genom en väl utbyggd infrastruktur är en avgörande förutsättning för att de mindre gynnade delarna av landet ska kunna utvecklas. Det torde också vara i glesbygdsregionerna

som vi kommer att få se den största nyttan av it-tekniken med vilken man kan överbrygga de naturliga hinder som finns här i form av stora geografiska avstånd och gles befolkning.

I Sverige har vi i internationell jämförelse hunnit långt och mycket har redan uppnåtts när det gäller tillgång till elektronisk kommunikation men vi menar att det går att åstadkomma mycket mer och att staten måste ta ett större ansvar på området och spela en mer aktiv roll på marknaden. Ett exempel är en effektivare samordning mellan aktörer som arbetar med bredbands- och fiberutbyggnad. Regeringen har i dag satt målet att 90 procent av hushåll och fasta verksamhetsställen bör ha tillgång till 100 Mbit/s senast 2020. Vi anser att det målet har för låga ambitioner och exkluderar många människor i vårt land från utvecklingens möjligheter. Det duger inte att lämna 10 procent av befolkningen utanför. Alla hushåll och fasta verksamhetsställen ska ha tillgång till bredband med snabb överföring av stora mängder information senast år 2020. Vi anser att det därför är motiverat med fler statliga stödåtgärder och olika typer av bidrag för att bygga ut den digitala infrastrukturen i Sverige. Det kan handla om stöd till byanät och landets kommuner för att snabba på utrullningen av nätfiber. Ett illustrerande exempel är samförläggning av kanalisation för fiberkabel. Samtidigt är det viktigt att staten inte försvårar för de kommuner som på egen hand vill investera i bredband.

Regeringen skulle också kunna ställa högre krav på teleoperatörerna så att de tar ett större ansvar för utbyggnaden av infrastrukturen, särskilt i de områden av landet där lönsamheten inte är lika hög som i de mer tätbefolkade regionerna. Även i fråga om konsumentinformation skulle telekomföretagen kunna göra mer, men det borde även vara möjligt att ställa krav på att telefonförsäljare informerar om t.ex. telefonens mottagningsegenskaper.

Även i mer tätbefolkade områden finns det utrymme för förbättringar. Här kan nämnas möjlighet till uppkoppling mot nätet när man reser med tåg eller tillgång till wifi på offentliga platser. För många av oss räcker det inte med att ha tillgång till nätet i våra bostäder eller på våra arbetsplatser. Vi blir alltmer rörliga och förväntas t.ex. kunna arbeta varhelst vi befinner oss och för detta behövs i många fall tillgång till internet.

Allt större mängder data skickas i dag genom mobilnätet, vilket belastar en infrastruktur som ursprungligen var dimensionerad för samtalstrafik. Därför krävs det kraftfulla satsningar på den senaste tekniken, inte minst 4G för att motsvara efterfrågan. Dessutom väljer allt fler personer, särskilt de yngre, att enbart förlita sig på mobilen och väljer därför bort den fasta telefonin. Vi kan i framtiden också räkna med ett större behov av kapacitet för transportsektorn i och med att ITS (intelligenta transportsystem) blir verklighet. Utvecklingen kommer obönhörligen att skärpa kraven på utbyggnad av mobilnätet. Vi ser det därför som angeläget att regeringen tar initiativ till en kapacitetsutredning som tar ett helhetsgrepp om sektorn för elektronisk kommunikation.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

4. Teknikskiftet i delar av det fasta telefnätet, punkt 4 (S, MP, V)

av Anders Ygeman (S), Lars Mejern Larsson (S), Suzanne Svensson (S), Lars Johansson (S), Stina Bergström (MP), Roza Güclü Hedin (S), Bengt Berg (V) och Katarina Köhler (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:T288 av Isak From m.fl. (S) yrkande 1, 2012/13:T366 av Gunnar Sandberg m.fl. (S) och 2013/14:T223 av Ingemar Nilsson (S) samt bifaller delvis motion 2012/13:T406 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

På många håll i landet monterar Telia Sonera i dag ned delar av det traditionella fasta telefnätet. Under en femårsperiod kommer mer än 50 000 hushåll i 200 kommuner att beröras. Den lösning som erbjudits berörda abonnenter i form av fast mobiltelefoni har i flera fall inte visat sig fungera på ett tillfredsställande vis. Det har bl.a. visat sig att de nya systemen klarar åska dåligt. Såväl småföretagare som enskilda kunder har följaktligen blivit lidande av långa avbrott i telekommunikationerna, vilket inte är acceptabelt. Rätten till en väl fungerande telefoni måste säkerställas i hela landet. Av särskild betydelse i sammanhanget är det stora antal trygghetslarm som finns runtom i landet och som oftast är anpassade för just det traditionella fasta telefnätet. Det är ytterst angeläget att frågan om alternativ infrastruktur för trygghetslarm löses innan Telia Sonera ersätter kopparnätet med annan teknik.

Det är givetvis viktigt att främja användningen av ny modern teknik, men vi vill understryka att övergången mellan olika system måste ske på ett ansvarsfullt sätt. Enligt vår mening måste krav tydligt ställas genom Post- och telestyrelsen (PTS) på fungerande ersättningsssystem innan gamla system byts ut. Det bör också införas en samrådspplikt med berörda myndigheter för att minimera effekterna för den enskilde.

Vi ser avslutningsvis gärna en fortsatt utbyggnad av mobil telefoni på landsbygden, för det behövs, men det ska inte ske på bekostnad av att befolkningen förlorar de fördelar som den traditionella fasta telefonin erbjuder.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

5. Nätneutralitet, punkt 7 (S, MP, V)

av Anders Ygeman (S), Lars Mejern Larsson (S), Suzanne Svensson (S), Lars Johansson (S), Stina Bergström (MP), Roza Güclü Hedin (S), Bengt Berg (V) och Katarina Köhler (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:Kr224 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 5, 2013/14:T416 av Isak From m.fl. (S) och 2013/14:N441 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 4.

Ställningstagande

Utvecklingen av internet har för medborgarna inneburit förbättrade möjligheter till kommunikation, och nätet har på ett dramatiskt sätt underlättat tillgången till information och tjänster av allehanda slag. Denna positiva utveckling har medfört ökad frihet och oberoende för användarna. Dessvärre ser vi nu tecken på att denna utveckling hotas genom bl.a. teleoperatörers vilja att styra och kontrollera trafiken i näten. Detta sker med hjälp av trafikprioritering, fördelning och begränsning av tillgång till innehåll i de svenska näten.

Detta är problematiskt av flera skäl men framför allt för att internetoperatörerna vid hög belastning väljer att prioritera de egna tjänsterna framför de som konsumenterna kanske efterfrågar. Även ur ett demokratiperspektiv är utvecklingen problematisk eftersom operatörerna kan blockera information från andra kanaler och på så sätt få möjlighet att påverka förutsättningarna för ett fritt informationsutbyte. Samtidigt medför åtgärderna ett intrång i den personliga integriteten eftersom operatörerna måste granska och sortera innehållet i de trafikströmmar den enskilde genererar för att kunna göra dessa blockeringar och prioriteringar. Vår uppfattning är att de åtgärder som diskuteras inte är tillräckliga för att värna den enskildes integritet. Vi anser i stället att det effektivaste sättet att värna principen om nätneutralitet är genom transparent information och lagstiftning eller att PTS åtminstone ges befogenhet att kräva nätneutralitet av tjänsteleverantörerna.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

6. **Robusta och tillförlitliga kommunikationer, punkt 8 (S, MP, V)**

av Anders Ygeman (S), Lars Mejern Larsson (S), Suzanne Svensson (S), Lars Johansson (S), Stina Bergström (MP), Roza Güclü Hedin (S), Bengt Berg (V) och Katarina Köhler (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:T433 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S), 2012/13:T474 av Annika Lillemets (MP) yrkandena 1–3, 2013/14:T313 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S) och 2013/14:T314 av Isak From m.fl. (S) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi anser också att det bör införas ett ersättningssystem till telekunder när de drabbas av avbrott. Det är enligt vår mening både självklart och nödvändigt att kunderna får kompensation vid sådana tillfällen. Ett ersättningssystem har dessutom fördelen att det utgör ett incitament för leverantörerna att förbättra tillförlitligheten och driftsäkerheten. Erfarenheterna från elmarknaden visar att det var rätt att införa ett ersättningssystem för kunderna; detta har drivit elleverantörerna att skyndsamt åtgärda uppkomna fel för att undvika dyra utgifter. Vi anser därför att regeringen snarast bör se över möjligheten till ett liknande ersättningssystem för telekunder.

Behoven av robusta och tillförlitliga teleförbindelser gör sig regelbundet påmind under höst- och vinterstormarna som varje år berövar tusentals abonnenter möjligheten att ringa under kortare eller längre tid. Det är i första hand landsbygdsbefolkningen som drabbas av detta. I förlängningen är det en säkerhetsfråga att alla garanteras tillgång till välfungerande telefoni oavsett om det handlar om fast eller mobil teknik. Vi menar därför att staten i större utsträckning måste ta sitt ansvar för robusta och tillförlitliga telekommunikationer även på landsbygden.

Det moderna samhället är helt beroende av säkra data- och telekommunikationer för att fungera, vilket samtidigt gör det alltmer sårbart. I takt med den snabba tekniska utvecklingen följer nya hotbilder vars omfattning tyvärr ofta underskattas, så också av regeringen. Vi efterlyser därför en mer offensiv politik för att värna robusthet och tillförlitliga kommunikationer på det digitala området.

Ur ett övergripande perspektiv finns det en rad centrala samhällsfunktioner som måste säkerställas eftersom de är beroende av ett effektivt it-stöd. Särskilt i krislägen är det helt avgörande att viktiga funktioner hos t.ex. våra myndigheter kan upprätthållas samt att kommunikationsvägar hålls

öppna, vilket bara kan ske genom att det redan från början finns en robust elektronisk infrastruktur på plats. Detta förhållande poängteras inte minst i utredningen Tillgänglig och skyddad kommunikationsinfrastruktur för offentlig sektor som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har tagit fram. Utredningen identifierar också ett antal myndigheter med särskilt kritiska uppgifter till vilka speciell hänsyn måste tas.

Vi upprepar det angelägna i att regeringen inrättar en särskild organisation med ett klart formulerat uppdrag att säkerställa, utveckla och upprätthålla tillgängliga och skyddade infrastrukturer för utpekade myndigheter. Även den enskilda slutanvändaren skulle dra nytta av en förhöjd robusthet i de svenska fibernäten.

I och med att säkerhetshoten ökar behöver säkerhetsåtgärderna skärpas och därför bör regeringen snarast undersöka hur ett lämpligt samarbete mellan berörda intressenter kan organiseras för att utveckla robusta samhällskritiska kommunikationssystem. Regeringen bör också snarast utreda hur en organisation ska utformas med uppgift att höja robusthet och återhämtningsförmåga för data- och telekommunikation utifrån ett statligt strategiskt perspektiv.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

7. It och miljön, punkt 9 (M, FP, C, KD)

av Jan-Evert Rådström (M), Sten Bergheden (M), Anders Åkesson (C), Christer Akej (M), Eva Bengtson Skogsberg (M), Nina Larsson (FP), Lars Gustafsson (KD) och Anna Rheyneclaudes Kihlman (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:T254 av Johan Löfstrand och Louise Malmström (båda S),

2012/13:T279 av Monica Green (S),

2012/13:T510 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 8,

2013/14:T264 av Siv Holma m.fl. (V) yrkandena 5 och 6 samt

2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP) yrkande 32.

Ställningstagande

Med anledning av de motioner som behandlar it och miljö vill vi påminna om att det i första hand är med miljölagstiftningens hjälp som de miljö- och klimatpolitiska målen fastställs. Vi vill också erinra om att regeringens övergripande ambition är att miljöanpassad it ska användas för att minska den statliga sektorns miljöpåverkan. Den statliga sektorn har naturligtvis genom sin omfattning stor påverkan på miljön, och enligt vår mening är det därför rimligt att den statliga sektorn tar sitt ansvar.

Vi ställer oss bakom regeringens uppfattning att den statliga förvaltningen ska tjäna som föredöme i ansträngningarna att minska it-samhällets negativa konsekvenser och att it-tekniken också ska användas i miljöfrämjande syfte. För att nå de uppsatta målen tillämpas därför en särskild agenda (It för en grönare förvaltning – agenda för it för miljön 2010–2015) genom vilken regeringen bevakar myndigheternas arbete. Agendan innehåller därför mål och rekommendationer inom områdena anskaffning, drift och användning samt möten och resor. Uppföljning sker i samband med myndigheternas årliga miljörapportering enligt miljöledningsförordningen.

Av Naturvårdsverkets sammanställning från 2012 om hur statliga myndigheter arbetar med miljöledning enligt miljöledningsförordningen (2009:907), framgår att 98 procent har svarat att it-teknik utnyttjas i energisparande syfte, vilket är en ökning med 3 procent jämfört med 2011. En vanlig åtgärd är att försöka ersätta tjänsteresor med video- och telefonkonferenser. De statliga myndigheterna försöker också i så stor utsträckning som möjligt införskaffa energisnål it-utrustning.

Vi vill också hänvisa till statistik från SCB som visar att det blir allt vanligare bland företag att tillämpa någon form av miljöpolicy för att minska pappersförbrukningen på kontoren.

Den digitala agendan för Sverige illustrerar hur it-teknik kan användas för att minska klimatpåverkan på exempelvis transportområdet, inom tillverkningsindustrin och uppvärmning. Som exempel kan nämnas ITS (intelligenta transportsystem), smarta elnät för att minska elförbrukningen samt digitalisering av tjänster. Vi vill även uppmärksamma att ett råd för intelligenta transportsystem (det s.k. ITS-rådet) inrättades i juni 2010 för att bättre ta till vara informations- och kommunikationsteknikens resurser på transportområdet för att nå de transport- och näringspolitiska mål som regeringen formulerat. Rådets uppgift var att utveckla former för samarbete mellan myndigheter och näringsliv samt agera rådgivande och pådrivande i Trafikverkets och andra aktörers arbete med att genomföra handlingsplanen för ITS. På EU-nivå skulle dessutom ett ökat engagemang från svensk sida i frågan uppmuntras. Uppdraget slutredovisades den 31 december 2012. Vi vill också påminna om att riksdagen i maj 2013 beslutade om en ny lag om intelligenta transportsystem (prop. 2012/13:138, bet. 2012/13:TU14, rskr. 2012/13:226). Genom lagen genomfördes det s.k. ITS-direktivet med vars hjälp ett effektivare transportsystem ska uppnås men som även kommer att bidra till minskad klimatpåverkan.

För att minska de miljöpåverkande utsläppen från transporter och resor är det angeläget att utnyttja it-teknikens potential. De utmaningar som transportsektorn står inför uppmärksammas på olika sätt i motionerna 2012/13:T279 (S), 2012/13 (MP) yrkande 8 och 2013/14:T264 (V) yrkande 5. Därför välkomnar vi de olika initiativ som tagits på området och vill i

sammanhanget särskilt lyfta fram just ITS-direktivet och agendan It för en grönare förvaltning med riktlinjer för ett minskat resande inom statsförvaltningen.

En förutsättning för resfria möten, vilket påpekas i motion 2013/14:T526 yrkande 32 (MP), är att det finns en väl utbyggd bredbandsinfrastruktur på plats. Det är därför glädjande att de rapporter som publicerats av bl.a. Bredbandsforum, Stiftelsen för internetinfrastruktur och PTS visar att Sverige i ett internationellt perspektiv, trots rådande geografiska utmaningar, placerar sig i toppen vad gäller tillgång till bredband. Vi bedömer därför utsikterna som goda när det gäller att inom en snar framtid minska antalet arbetsresor.

Efter den genomgång som görs här av regeringens insatser och av EU:s initiativ på området, anser vi att förutsättningarna är gynnsamma för att skapa ett klimatsmartare Sverige med hjälp av it-teknik där också de statliga myndigheterna fungerar som goda föredömen.

Ett annat it-relaterat miljöproblem som dryftas i motion 2012/13:T254 är den stora mängd operatörslåst elektronikutrustning som varje år kasseras trots att den i de flesta fall är funktionsduglig. Orsaken är att den tjänsteleverantör som tillhandahåller kunden utrustningen samtidigt blockerar konkurrerande leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster. I fråga om elektronikutrustning görs i agendan It för en grönare förvaltning en hänvisning det till det s.k. WEEE-direktivet (Waste Electrical and Electronic Equipment) och producentansvaret som gäller it-utrustning. Gammal utrustning ska i första hand tas om hand av leverantörerna men det är också viktigt att de enskilda myndigheterna har avtal med företag som ansvarar för en säker hantering.

Vi vill i sammanhanget lyfta fram regeringens senaste initiativ i fråga om operatörslåst utrustning. Den 30 januari 2014 överlämnades till riksdagen proposition 2013/14:79 (Lätt byte – enklare att välja ny leverantör av elektroniska kommunikationstjänster) i vilken regeringen föreslår ändringar i lagen om elektronisk kommunikation i syfte att stärka konsumenternas ställning. Innebörden är att den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och som har träffat avtal med en konsument om abonnemang med viss bindningstid, i kombination med tillhandahållande av terminalutrustning, ska ta bort operatörslås kostnadsfritt och utan dröjsmål på begäran av konsumenten efter den inledande bindningstiden. Med operatörslås avses sådana begränsningar när det gäller användningen av terminalutrustning som leverantören har infört i syfte att hindra att den används med andra leverantörers elektroniska kommunikationstjänster. En konsekvens av detta konsumenträttsliga initiativ är att fungerande utrustning inte behöver bytas även om kunden efter bindningstidens utgång väljer en annan tjänsteleverantör än den som ursprungligen tillhandahöll terminalutrustningen. Därmed torde också mängden elektronikavfall i samhället kunna reduceras avsevärt.

Mot bakgrund av det anförda bör riksdagen avslå de aktuella motionerna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regerings skrivelse 2013/14:32 Riksrevisionens rapport om staten på telekommarknaden.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:Kr224 av Tina Ehn m.fl. (MP):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nätneutralitet.

2012/13:T223 av Lars-Axel Nordell (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en åtgärdsplan för att komma till rätta med den regulatoriska osäkerheten på telekommarknaden.

2012/13:T244 av Lena Hallengren (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i infrastrukturplaneringen studera förutsättningarna för att även norra Öland ska få rätt till snabbare nät och bättre mobiltäckning.

2012/13:T254 av Johan Löfstrand och Louise Malmström (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om problemen med onödigt elektroniskt avfall på grund av operatörslåsta produkter.

2012/13:T257 av Johan Löfstrand (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om problemen med mobiltäckning och infrastrukturen för it.

2012/13:T279 av Monica Green (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att använda it för att klara målsättningarna för ett hållbart samhälle.

2012/13:T288 av Isak From m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge PTS i uppdrag att garantera hög kvalitet vid omställningen till ny teknik.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den ska ställa hårda och tydliga krav på teleoperatörerna att det ska finnas en garanti om hög mobiltäckning och it-kapacitet i hela landet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att PTS ges ökade befogenheter att besluta om vite för de mobiloperatörer som inte sköter sig.

2012/13:T302 av Erik A Eriksson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att snabb och driftssäker elektronisk kommunikation är en av de allra viktigaste förutsättningarna för att Sveriges landsbygder ska kunna utvecklas.

2012/13:T325 av Annika Lillemets m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att säkerställa ett statligt strategiskt syfte ur ett samhällsnyttoperspektiv med den statligt ägda fiberinfrastrukturen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betydelsen av att utveckla de statliga fibernäten.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att snarast se över möjligheterna med ett gränssnitt för att köpa och hyra kapacitet i de statliga fibernäten.

2012/13:T340 av Eliza Roszkowska Öberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konkurrensen på den svenska telekommarknaden och stadsnätens roll i den digitala infrastrukturen.

2012/13:T357 av Anita Brodén och Nina Larsson (båda FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgången till bredband i Dalsland och Värmland.

2012/13:T366 av Gunnar Sandberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om trygghetslarm på landsbygden.

2012/13:T396 av Anna Wallén m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i infrastrukturplaneringen studera förutsättningarna för att ge tillgång till bredband i hela landet.

2012/13:T402 av Désirée Liljevall och Sven-Erik Bucht (båda S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka it-kompetensen i samhället.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av goda datakommunikationer, som är tillgängliga på likvärdiga villkor, över hela landet.

2012/13:T406 av Jan Lindholm m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att säkerställa alla människors rätt till fast telefoni i Sverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att nedmonteringen av det fasta nätet snarast måste stoppas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betydelsen av att bevara och utveckla det fasta telefonnätet.

2012/13:T429 av Peter Hultqvist m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätten till fungerande telefoni även på Sveriges landsbygd.

2012/13:T433 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avbrott i telefonnätet.

2012/13:T440 av Kristina Nilsson och Ingemar Nilsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgång till bredband och telefoni i hela landet.

2012/13:T474 av Annika Lillemets (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att snarast låta utreda hur en organisation som kan höja robusthet och återhämtningsförmåga för data- och telekommunikation ur ett statligt strategiskt perspektiv kan se ut.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla möjligheten till robusta samhällskritiska kommunikationssystem och drift av samhällskritiska system.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla möjligheten till en förhöjd robusthet i de svenska fibernäten som kommer slutanvändarna till del.

2012/13:T477 av Anders Ygeman m.fl. (S):

51. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en kapacitetsutredning av it-kommunikationen i Sverige.
52. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fungerande bredband och mobiltelefoni i hela Sverige.
53. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förberedelser för ny it-infrastruktur.

2012/13:T485 av Peter Johnsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av bra telekommunikationer i hela landet.

2012/13:T486 av Maria Stenberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgången till telekommunikationer i fjällvärlden.

2012/13:T487 av Clas-Göran Carlsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bredbandsutbyggnad.

2012/13:T494 av Emil Källström (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en digital infrastruktur som ger hela Sverige möjlighet att växa.

2012/13:T497 av Erik Almqvist (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda för- och nackdelar med att bygga nästa generations mobilnät som statlig infrastruktur öppen för fri konkurrens.

2012/13:T510 av Helena Leander m.fl. (MP):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om krav på att offentlig verksamhet ska ha utrustning för distansmöten.

2012/13:N265 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att bygga ut fibernät för bredband.

2012/13:N272 av Kent Persson m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten bör ta huvudansvaret för att alla i hela landet ska få tillgång till bra bredband till likvärdiga kostnader.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14:T203 av Olle Larsson (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla i Sverige, på sin permanenta adress, ska ha tillgång till bredband av så bra kapacitet att det är möjligt att delta i samhällslivet och den demokratiska processen samt att nyttja service och driva företag.

2013/14:T204 av Jonas Eriksson och Mats Pertoft (båda MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta för användare av internet och e-postkonton att byta tjänsteleverantör.

2013/14:T210 av Roger Haddad (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för en bättre mobiltäckning i Mälardalen.

2013/14:T223 av Ingemar Nilsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgång till telefoni i hela landet.

2013/14:T229 av Lars-Axel Nordell (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över lagstiftningen i syfte att låta kommunala stadsnät verka över kommungränserna med sin it-infrastruktur genom uthyrning av kanalisation och fiber.

2013/14:T231 av Lars-Axel Nordell (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad mobiltäckning i glesbygd.

2013/14:T235 av Jörgen Hellman m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av bra telekommunikationer i hela landet.

2013/14:T264 av Siv Holma m.fl. (V):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att upprätta en strategi för it-sektorn i syfte att minska behovet av transporter och därmed minska klimatpåverkan.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige på EU-nivå bör verka för att en strategi för it-sektorn som ska syfta till att minska transporter och därmed minska klimatpåverkan upprättas.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om statligt huvudansvar för effektiv samordning mellan aktörer som arbetar med bredbands- och fiberutbyggnad.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den samhälleliga kontrollen över och det samhälleliga ägandet av it-infrastrukturen ska stärkas för att öka tillgängligheten och minska miljöpåverkan.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en avgift bör införas för samtliga operatörer inom mobiltelefoni som en procentsats av omsättningen för att garantera mobiltäckning i de delar av landet där det inte är kommersiellt lönsamt.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en tydlig strategi för att öka tillgången till öppna nätverk.

2013/14:T274 av Lena Hallengren (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om även norra Öland ska ha rätt till snabbare nät och bättre mobiltäckning.

2013/14:T289 av Annika Lillemets m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa ett statligt bolag, eller annan lämplig statligt ägd organisation, med direktiv att samordna och utveckla de statligt ägda fibernäten, för att skapa och upprätthålla samhällsnytta och operatörsneutral konkurrens i den digitala infrastrukturen, bl.a. genom att använda vinst för att säkerställa utbyggnad och återinvestering i infrastruktur.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att främja samförläggning av kanalisering med hjälp av incitament och inte med reglering.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att anslå medel för bredbandskoordinatorer på regional nivå.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om återkommande nationell uppföljning av bredbandsstödet till regeringen och riksdagen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa bästa möjliga förutsättningar för att drift och underhåll av byanät ska fungera uthålligt.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten bör ta initiativ till en dialog med kommunerna om prissättning för fiberläggning, i syfte att fler hushåll ska få möjlighet att ansluta sig till fibernät till en rimlig kostnad.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning av hur kostnaderna för förläggning kan sänkas.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning om att minska den digitala klyftan genom upphandling som syftar till att boende får fri tillgång till samhällsviktig och samhällsnyttig information via LAN-uttag, utan kostnad för enskilda, kommuner eller landsting.

2013/14:T313 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avbrott i telefontjänsten.

2013/14:T314 av Isak From m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att garantera hög kvalitet och tillförlitlighet såväl i det fasta som i det mobila telekommunikationsnätet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det ska ställas hårda och tydliga krav från PTS på teleoperatörerna så att det ska finnas garantier på mobiltäckning och it-kapacitet i hela landet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i infrastrukturplaneringen se över förutsättningarna för en storsatsning på 4G-teknik.

2013/14:T328 av Mats Pertoft (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att ge Trafikverket och SJ i uppdrag att tillhandahålla trådlöst nätverk längs alla kollektivtrafikspår som Trafikverket tillhandahåller samt på tåg som SJ driver.

2013/14:T367 av Pia Nilsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av krav på mobiltäckning för operatörer.

2013/14:T384 av Pia Nilsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i infrastrukturplaneringen studera förutsättningarna för att ge tillgång till bredband i hela landet.

2013/14:T408 av Sven-Erik Bucht m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgången till data- och telekommunikation i glesbygd.

2013/14:T410 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att säkerställa bättre mobiltäckning i hela landet.

2013/14:T411 av Clas-Göran Carlsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bredbandsutbyggnad.

2013/14:T412 av Gunilla Svantorp (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att lyfta digital delaktighet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att stötta lokala och regionala initiativ som syftar till att öka människors digitala delaktighet.

2013/14:T416 av Isak From m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Post- och telestyrelsen i uppdrag att införa nätneutralitet i Sverige.

2013/14:T484 av Annelie Karlsson m.fl. (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den digitala infrastrukturen är en demokrati-fråga.

2013/14:T492 av Emil Källström (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en it-infrastruktur som ger hela Sverige möjlighet att växa.

2013/14:T507 av Désirée Liljevall (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av goda datakommunikationer, som är tillgängliga på likvärdiga villkor, över hela landet.

2013/14:T517 av Anders Ygeman m.fl. (S):

50. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en kapacitetsutredning om it-kommunikationen i Sverige.
51. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fungerande bredband och mobiltelefoni i hela Sverige.
52. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förberedelser för en ny it-infrastruktur.

2013/14:T521 av Stina Bergström m.fl. (MP):

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om it och bredband – det femte transportslaget.

2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP):

32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten har ett tydligt ansvar för en bredbandsutbyggnad, för att skapa en levande landsbygd och för att kunna minska bilåkandet även i glesbygd.

2013/14:N248 av Berit Högman m.fl. (S):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av bredband i hela landet.

2013/14:N426 av Jennie Nilsson m.fl. (S):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ny bredbandsstrategi.

2013/14:N441 av Maria Ferm m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gratis wifi på fler offentliga platser.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att roamingkostnaderna inom EU bör vara på samma nivå som inhemska uppkopplingskostnader.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att principen om nätneutralitet ska tydliggöras i lag.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de statligt ägda fibernäten behålls och utvecklas.